

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XIV.

V Ljubljani, 17. decembra 1942-XXI. Štev. 47 (683)

Dobra volja dar pozlati

Slovenski pregovor

DRUŽINSKI TEDNIK

Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III. Poštne predal št. 345. Telefon št. 33-32. — Račun poštne branilnice v Ljubljani št. 15393. — Rokopisov ne vračamo, nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti 2 lra v znakah.

NAROČNINA

1/4 leta 10 lra, 1/2 leta 20 lra, vse leto 40 lra. V tujini 64 lra na leto. — Naročnino je treba plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

V tekstem delu: enostolpna petineta vrsta ali njen prostor (višina 8 mm in širina 55 mm) 7 lra; v oglašnem delu 4,50 lra. V dvostolpnem tisku cene po dogovoru. — Notice: vrstica 7 lra. Mali oglasi: beseda 0,50 lra, Oglašni davek povsod še posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Danes:

Naša nova pravljica:

Stanovitni kositrni vojaček

(Gl. str. 4.)

ZMAGOVITI NAPADI LETALSTVA OSI V TUNISU

Več sovražnih letal uničenih. — Živahni zračni dvoboji

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 10. decembra svoje 929. vojno poročilo:

Na cirenajškem bojišču topovsko streljanje. Pri nekem napadu, ki so ga izvedla nemška napadalna letala na neko letališče, je na zemlji zgorelo 7 angleških strojev.

V Tunisu so razvijale naše oglednice močno izvidniško delovanje. Zahodno od Teburbe smo odbili sunek nasprotnih oklepni sredstev in nekaj sredstev smo uničili.

To noč so sovražna letala znova bombardirala Turin. Mnogo posklopil so zadela, porušila ali zažgala. Škoda je znatna. Število žrtve prejšnjega napada znaša po dosedanjih ugotovitvah 65 mrtvih in 112 ranjenih. Izgube pretežene noči še niso bile ugotovljene.

Roj 105. krdeča torpednih letal pod poveljstvom kapitana-pilota Urbana Manzini je, ko je premagal posebno neugodne vremenske razmere, včeraj izvedel smel nastop proti sovražnemu ladjevi v alžirskem sidrišču. Zadel sta bila dva parnika, ki sta imela 16.000 in 10.000 ton ter sta zletela v zrak. V naknadnem boju z nasprotnimi lovci smo sestrelili en »Curtiss«. Vsa letala so se vrnila v oporišče.

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 11. decembra svoje 930. vojno poročilo:

Ogledniško delovanje v Cirenajki in močnejše delovanje. Med živahnimi spopadi so nemški lovci sestrelili osem letal, enega pa je zbila protiletalska obramba.

V tuniški pokrajini so italijanski in nemški oddelki v krajevnih bojih zasledili nekaj postojank in zadali sovražniku izgubo 33 tankov, nekaj oklepnih avtomobilov, protitankovskih sredstev in avtomobilskih vozil.

Letalstvo Osi, ki je poseglo v borbo, je zažgalo lepo število oklepnih sredstev in z vidnimi uspehi tolklo cestna in železniška križišča v nasprotnem zaledju.

Pri letalskem napadu na neko naše pomorsko oporišče v Tunisu je protiletalska obramba nekega nemškega parnika sestrelila dva stroja; tretji je tresel v morje blizu Lampeduse, zadet od lovca, ki je spremljal prevozne ladje.

Ugotovljene žrtve pri zadnjem sovražnem napadu na Turin znašajo med civilnim prebivalstvom 57 mrtvih in 60 ranjenih.

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 12. decembra svoje 931. vojno poročilo:

V Cirenajki smo odločno odbili sunek nasprotnih oklepnih sredstev. Nemški lovci so prestregli angleška letala pri poskusih obstreljevanja in razbijanja naših vrst ter so brez lastnih izgub zbili 7 strojev. Neko drugo letalo je padlo na zemljo, zadeto od topništv kopenskih oddelkov.

Na tuniškem odseku smo v ponovnih krajevnih bojih razširili našo zasedbo.

Skupina naših bombnikov je izvedla močan nočni napad na pristanišči Bona in Philippeville ter zadela tamkajšnja skladišča in nasipe; nemško letalstvo je zadelo tudi ladje v sidrišču. Na Jonskem morju so naši lovci nastopili proti nasprotnim letalom ter jih prisilili k umiku.

Včeraj pozno popoldne je zvedel sovražnik nov napad na Napoli in je povzročil občutno škodo v pristaniškem delu ter v središču mesta. Ugotovljene žrtve znašajo med civilnim prebivalstvom 57 mrtvih in 138 ranjenih. Naši lovci, ki so se dvignili, so zbili tri štirimotorni, od katerih je eden tresel v odprto morje južno od Caprija; drugi je tresel v zaliv Castellamare di Stabia in tretji blizu doline Lucania. Deset severnoameriških letalcev, ki so tvorili posadko zadnjega letala, smo zajeli. Dvoje drugih letal je zbito protiletalsko topništvo, ki je pozumno poseglo v boji. Eno naše lovsko letalo se ni vrnilo in en pilot je bil težko ranjen.

Zadnje noč je bilo spuščenih nekaj bomb na ozemlju Frosinone, v okolici Torina in v dolini D'Aosta. V Torinu je obrambno topništvo zadelo eno letalo, ki je treslo na tla blizu Fossana (Cuneo). Nekega podčastnika, člana njegove posadke, smo zajeli. Škoda je zelo neznatna.

V Sredozemlju je neka naša podmornica napadla sovražno pomorsko eskadro, sestavljeno iz dveh rušilcev ter je zadela eno križarko.

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil dne 13. decembra svoje 932. vojno poročilo:

Sovražnik je izvedel včeraj močan pritisk na cirenajski fronti s pehotnimi napadi, ki so jih podpirali oklepni vozovi in topništvo. Naše sile so izvedle protinapade. Privredli smo nekaj ujetnikov.

V puščavskem pasu južno Libije je naš saharjski oddelek v akciji proti skupini sovražnih motornih vozil nekatere uničil, druge pa zaplenil.

V Tunisu je skušal nasprotnik spet osvojiti postojanke, ki jih je izgubil v

prejšnjih dnevih, vendar je bil povsod zavrnjen. Neka njegova bojna skupina je bila uničena. Vsega je bilo zaplenjenih ali uničenih 13 oklepnih voz, nekaj topov in številna motorna vozila.

Nemška letala so z uspehom bombardirala sovražnikova zbirališča ter pri tem zažgala 5 oklepnih vozil in deset motornih vozil.

Na morju pred Bono so naša torpedna letala na ofenzivnem poizvedovanju sestrelila eno angleško lovsko letalo.

Z operacij dneva se ni vrnilo eno letalo.

Včeraj pozno zvečer so nekatere sovražna letala metala rušilne in zažigalne bombe v okolici Palermo in Taormine. Ni bilo ne žrtve ne škode.

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil dne 14. decembra svoje 933. vojno poročilo:

V Cirenajki je bilo konno delovanje omejeno na spopade patrulj in na živahno topniško streljanje.

V teku živahnih letalskih spopadov so nemški lovci sestrelili brez lastnih izgub 9 sovražnih letal; 3 nadaljnjia letala so uničile protiletalske baterije.

Na tuniškem področju je letalstvo Osi ponovilo silovite napade podnevi in ponoči na središča v sovražnem zaledju, zlasti na pristanišče Bono, kjer je bilo opaziti eksplozije in požare na ciljnih, ki so bili ponovno zadeti. Dve sovražni štirimotorni letali, ki sta bili zadeti v bojih, sta strmoglavili v plamenih.

Napad sovražnih letal na Suso (Tunis) je povzročil občutne izgube med civilnim prebivalstvom in lahko materialno škodo.

Vel. Kralj in Cesar je sprejel predsednika zavoda

«Prikazi fašistovskih stvaritev»

Vel. Kralj in Cesar je sprejel 12. decembra v svoji zasebni avdienci Giacoma di Giacoma, predsednika zavoda »Prikazi fašistovskih stvaritev«. Predsednika so spremljali svetnik profesor Cesare Ferri, profesor Guido Meroni in ravnatelj Luigi Pinti, ki

Trdna povezanost trojnega pakta

Izmenjava pozdravnih brzojav ob prvi obletnici vstopa Japonske v vojno. Poslanica zunanjih ministrov Ciana in Ribbentropa po radiu. — Tojeva poslanica italijanskemu narodu

Rim, 11. decembra. Ob obletnici vstopa Japonske v vojno trojne zveze so Vel. Kralj in Cesar, Duce ter zunanji ministri poslali japonskemu cesarju, predsedniku vlade ter zunanjemu ministru goreča voščila, katerih besedilo se glasi:

»Nj. Vel. Hirohito, japonskemu cesarju, Tokio. Naj Vaše Veličanstvo izvoli ob obletnici japonskega vstopa v vojno sprejeti moje najpriskrenejše in kar najbolj priateljske želje za vedno večjo veličino cesarstva Vašega Veličanstva ter za skupno zmago naših narodov. — Viktor Emanuel.«

»Eksk. Armadnemu generalu Hidekiju Toju, predsedniku vlade, Tokio.

Zdaj je leto dni, kar se je začela vojna med japonskim cesarstvom ter angleško in ameriško demokracijo. Trdi udarci, ki jih je Japonska od tedaj zadala skupnim nasprotnikom držav trojne zveze, pomenijo bistveno važno razdobje na poti do neizogibne zmage. Medtem ko se Italija v popolni

In una base aerea italiana: si riforniscono le mitragliatrici di un caccia in procinto di partire. — V nekem italijanskem oporišču se strojnice nekega lovkega letala pred odletom zalagajo z naboji.

so izročili vzvišenemu Vladarju »Prizkaze fašistovskih stvaritev«, zbirko več knjig. Vel. Kralj in Cesar je o knjigah izrazil svoje veliko zadovoljstvo.

Vel. Kralj in Cesar je sprejel knjigo o Rimu

Vel. Kralj in Cesar je sprejel založnika comm. Nella Palombia in časnika dr. Guglielmo Ceronia, ki sta mu poklonila svojo najnovejšo knjigo »Rim, njegovi posamezni deli in njegova predmestja«. Vel. Kralj se je darovalcema prisrečno zahvalil.

Kraljica in Cesarica med ranjenci

Vel. Kraljica in Cesarica je pretekli teden obiskala vojne ranjence v bolnišnici Regine Elene. Vladarica se je materinsko zanimala za vsakega posameznega bolnika in ostala v bolnišnici do 13. ure.

da bomo dosegli skupno končno zmago. Vam istočasno izražam svojo gotovost, da bosta naša naroda, kakor tudi japonski narod po zmagovitem zaključku vojne šla v srečno bodočnost.

Hitler je poslal Duceju naslednjo brzojavko:

»Ob priliki spomina obletnice podpisa zavezniškega pakta med silami Osi in japonskim cesarstvom se moja misel obrača do Vas in fašistovske Italije v zvestem tovarištvu in priskrenem zavezništvu. V zgodovini se zmagasmeji vedno narodom, ki se v borbi za pravičen ideal proti preživljenemu svetovnemu redu upajo boriti do zadnjega. Tako bodo tudi Nemčija, Italija in Japonska zmagovile v tej odločilni borbi. S tem neizmisljivim prepričanjem Vam, Duce, tudi ob tej priložnosti pošiljam svoje najpriskrenejše pozdrave.«

Ob isti priliki so Nj. Vel. Kralj in Cesar, Duce in zunanji ministri poslali Hitlerju in nemškemu zunanjemu ministru naslednje brzojavke:

»Ekscelenca Adolf Hitler, Führer in kancelar Nemčije, Berlin. — Ob obletnici intervencije Japonske v vojno ob strani Nemčije in Italije želimo, da bi sprejeli moja voščila za skupno zmago. — Vittorio Emanuele.«

»Ekscelenca Adolf Hitler, Führer in državni kancelar, Berlin. — Pred letom dni je z intervencijo Japonske v vojno trojnega pakta slavni japonski narod dodal lastne napore in povezal lastno usodo z usodo naših narodov, ki se združeni bore za nov in pravičen svetovni red. Nisem hotel, da bi šla obletnica tega zgodovinskega dogodka mimo, ne da bi poslal Vam in Vašemu narodu moje najgorenejše želje, obnavljajoč svoje neporušljivo prepričanje, v končni uspeh našega orožja. — Mussolini.«

»Ekscelenca cav. Joahim von Ribbentrop, zunanji ministri, Berlin. — Danes je obletnica vstopa Japonske ob naši strani v borbo, ki jo Italija in Nemčija zmagovito vodita na vseh frontah proti skupnemu sovražniku. Ob tej priliki želimo, dragi Ribbentrop, da bi zavezniška Nemčija, njen Führer in Vi, sprejeli moje najgorenejše in odkritosrčne želje. — Ciano.«

Rim, 11. decembra. Ob priliki obletnice vojne napovedi sil Osi Združenim državam je bila slovesnost pred grobom Neznanege vojača na Beneškem trgu. Nemški veleposlanik ter japonski odpravnik poslov sta v spremstvu vojaških in pomorskih pritočnikov obeh držav položila latorjeve

vence na grob ter prebila dve minuti v molku.

Berlin, 11. decembra. Hitler je poslal japonskemu Cesarju naslednjo brzojavko:

»Ob obletnici, ko so Nemčija, Japonska in Italija svečano sklenile boriti se v tesnem bratstvu v orožju do končne zmage v vojni, katero sta jim vsilili Amerika in Anglija, želim poslati Vašemu Veličanstvu svoje najbolj iskrene pozdrave. Želim omeniti ob tej priliki slavna vojaška dejanja zavezniških oboroženih sil, ki so jamstvo za našo zmago in za srečno bodočnost naših narodov.«

Hitler je poslal predsedniku japonske vlade Toju naslednjo brzojavko:

»Ob današnji obletnici, ko so sile trojnega pakta, zedinjene v tesnem bratstvu v orožju v borbi za nov in pravičen svetovni red, pošiljam Vaši Ekscelenci svoje najbolj iskrene pozdrave. Slavni uspehi, doseženi v tem letu od zavezniških oboroženih sil proti skupnemu sovražniku, so najbolj gotovo jamstvo, da bo Evropa kakor Vzhodna Azija v borbi proti anglosaskemu izzivanju, kronana s končno zmago sil trojnega pakta. V tem neporušljivem prepričanju Vam pošiljam, Ekscelenca, tudi na današnji dan svoja najpriskrenejša voščila za bodoče uspehe japonskega orožja.«

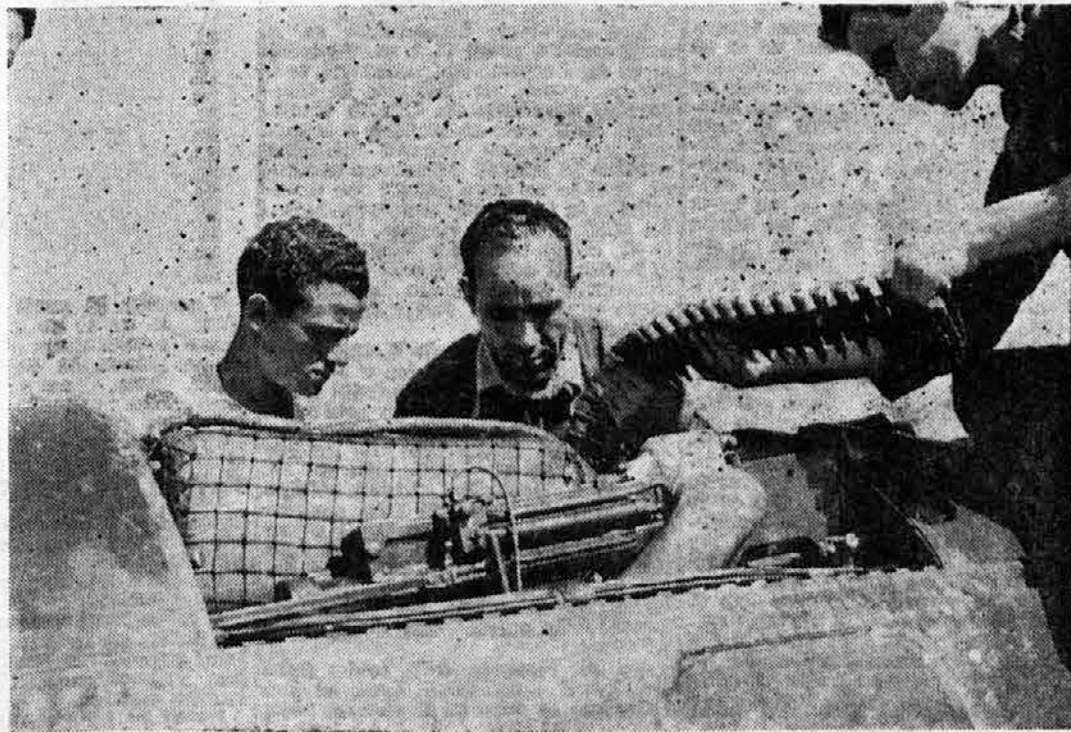
Nemški zunanji ministri von Ribbentrop je poslal zunanjemu ministru Ciano naslednjo brzojavko:

»Pakt, ki je bil podpisan pred letom dni za skupno vojno proti Ameriki in Angliji, je zedinil sile Osi in japonski imperiji v bratstvo orožja in neločljive usode. Na današnji spominjsko obletnico Vam pošiljam, moj dragi Ciano, svoje najbolj priskrenejše pozdrave. Istočasno izražam svoje trdno prepričanje, da bo skupna borba sil trojnega pakta odprla najinima narodom in japonskemu narodu pot v varno in srečno bodočnost.«

Poslanica grofa Ciana

Rim, 11. decembra. Zunanji ministri grof Ciano je poslal radijsko poslanico japonskemu narodu ob obletnici vstopa Japonske in Nemčije v vojno proti Ameriki. Grof Ciano je pričel svojo poslanico, omenjajoč besede, s katerimi je Duce v zadnjem govoru v Zbornici fašijev in korporacij označil intervencijo Japonske v vojno: absolutno jamstvo za zmago. Zunanji ministri je potem poudaril, da trojni pakt, ki je danes močan instrument vojaškega sodelovanja med Italijo, Nemčijo in Japonsko, ni bil podpisan v ofenzivne namene, temveč v namenu določiti bistvene potrebe treh narodov, ki so ostali brez prostora in zraka, zaradi hude in skope hegemonije, in te cilje po možnosti doseči s poštenim razumevanjem ter aktivno medsebojno solidarnostjo. Ako ta politični in vojaški namen ni uspel, je nadaljeval grof, se je to zgodilo samo zaradi držanja anglosaskih sil, ki so trdovratno izigravale sieherno možnost za spravo. Skupen je torej v Evropi in na Vzhodu nastanek sedanje vojne, skupni so cilji in skupna trdna volja do zmage. V 12 mesecih po intervenciji beleži Japonska z upravičenim ponosom dolgo vrsto uspehov, ki so golovo jamstvo za nadaljnji ugodni razvoj vojne na Daljnem vzhodu in do dosege končne zmage.

Končno je zunanji ministri omenil svečani poziv, s katerim je Duce zaključil svoj zadnji govor, da se je treba boriti za žive in bodočnost, toda tudi za mrtve. »Treba se je boriti, da žrtve naših mrtvih ne bodo za-

Africa settentrionale: Posizioni di reparti anticorazzati contro i carri armati inglesi. — Severna Afrika: Postojanke protitankovskih oddelkov naperjene proti angleškim oklepnim vozilom.

man. Mrtvi nam ukazujejo, naj se borimo do zmag. Mi jih ubogamo! Tudi nemški zunanji minister von Ribbentrop je naslovil radijsko poslanico na japonski narod.

Tojeva poslanica italijanskemu narodu

Milan, 10. decembra. »Popolo d'Italia« je prejel iz Tokia naslednje brzojavko, ki jo je dal japonski ministrski predstojnik Tojo dopisniku njegovega lista pri glavnem japonskem stanu:

»Zelo srečen sem, da lahko pošljem poslanico velikemu italijanskemu ljudstvu preko Ducevega lista ob priliki prve obletnice vojne v vzhodni Aziji. Italijansko-japonsko prijateljstvo ne izhaja iz čisto formalnih pogodb ali iz preprostih gospodarskih vzrokov. Naslonjeno je na mnogo globlje vzroke, ki so mnogo višjeenostne ideale. Obe državi, ki sta združeni ne le po naravnem sorodstvu, po zgodovinskih in kulturnih izročilih, marveč tudi po silnih svojih narodnih aspiracijah, imata medsebojno prijateljstvo, ki sega nad določila mednarodne politike. Japonska in Italija, ki sta sklenili protikominterni pakt z Nemčijo, pakt trojne zveze in pogodbo, da ne bosta sklenili separatnega mira, se borita zdaj ena na vzhodu in druga na zapadu za uresničitev skupnega ideala, ki je novi red v vzhodni Aziji in v Evropi in ima za skupno nujno osnovo popolno uresničitev ambicij ter svetovne hegemonije Združenih držav in Anglije.

Italija, ki je čudovito izvedla v 20 letih fašistovskega režima pod Ducevim vodstvom množična gospodarska, socialna, vzgojna in vojaška dela, je dosegla v sedanjih vojni silah uspehe na kopnem, na morju in v zraku. Italijansko ljudstvo se je pokazalo tako solidarno in tako združeno za nadaljevanje borbe, da mu izkazuje vse japonsko ljudstvo največje spoštovanje in občudovanje.

Duce je v svojem govoru dne 2. decembra široko osvetlil slavne uspehe, ki jih je dosegla fašistovska Italija in trdno voljo, nadaljevati vojno ter je omenil tudi zmagane naših oboroženih sil v Vzhodni Aziji. Japonci razvijajo vse svoje sile za doseg drugih večjih zmag. Ob tej priložnosti obnavljamo naš sklep, da bomo pospešili tesno italijansko-japonsko-slovensko sodelovanje in premagali vse ovire ter vse težave do končne zmag, ki bo dala svetu novi red.

Prestolonaslednik prine Piemontski je v spremstvu ordonančnih častnikov odšel v razne napoleonske bolnišnice, kjer je obiskal ranjence od zadnjega letalskega napada. Ustavil se je pri petih ranjenecih in našel za vsakega primerno tolažilno besedo ter jim žele skorajšnje ozdravljenje.

Italijanski minister za ljudsko vzgojo Bottai se je pretekli teden dva dneva mudil v Berlinu, kamor je odpotoval na otvoritveni italijanskega zavoda »Studia Humanitatis«. Z nemškimi tovarišim Rustom sta podpisala konvencijo za narodno izdajo Goethejevega »Potovanja v Italijo«, se udeležila predavanja mnogih vzgojnih filmov in obiskala italijanske kulturne in šolske ustanove v Berlinu. Minister Bottai je bil tudi v Kr. Veleposlaništvu in Domu fašistov. Bil je tudi na obisku pri ministru dr. Goebbelsu ter se udeležil mnogih sprejemov.

Najvišje cene povrtin in sadij je določil Visoki Komisarjat za Ljubljansko pokrajino. Kila zelinatih glav sme stati največ 1,50 lre, kilega zelja 2 lri, ohrovtu 2 lri, repe 1 lro, motovila 10 lri, radiča 4 lre, špinaca 5 lri, rdeče pese 3 lre, rumenega korenja 1,50 lre, zelene 4 lre, črne redkve 1,50 lre, kolerabije 4 lre, čebule 2 lri, šalote 4 lre, česnja 8 lri. Kila namiznih jabolk sme stati največ 5 lri, jabolk druge vrste pa 4 lre.

Izredni Komisar za občino Visnja gora je postal 3. decembra t. l. fašisti

Rabaiotti Francesco, pok. Luigi. Novega Komisarja je imenoval Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino.

Svečanost sprave se je vršila pretekli tork dopoldne v Ljubljanski stolnici. Slovesnosti so se udeležili Visoki Komisar, poveljnik divizije, kot zastopnik odtodnega poveljnika Armadnega zbora, Zvezni podtisknik kot zastopnik odtodnega Zveznega tisknika in mnogi drugi zastopniki civilnih in vojaških oblasti. Slavnostni obred sprave za Zmago in za ponovno potrditev krščanskih idealov proti boljševizmu je opravil vojaški kaplan.

Lastnike ljubljanskih hiš in lokalov opozarja tiskovni urad Visokega Komisarjata, da morajo s svojih hiš ali lokalov skrbno odstraniti razne objave in razglase zastarelih dogodkov. Ta odredba velja za vse lepake, razen stenskih listov »Nova Ljubljana« in »GILLO«.

Svet združenja kmetovalcev se je prvič sestel v petek 11. t. m. Udeležili so se ga korporacijski nadzornik ing. Masera, comm. dr. Allatera in strokovnjak združenja dr. Ottavio Gneri. Razni člani sveta so poročali o smotrnem gospodarstvu, prebrali statistične podatke in izdelali iniciativne predloge. Svet je na novo potrdil oba predsednika in izvolil oba podpredsednika. Ob 13.30 se je seja končala. Popoldne je dr. Alletare odšel v Vlado palačo in Liktorski dom ter izročil Visokemu Komisarju in Zveznemu tiskniku pozdrav predsednika Fašistovske zveze poljedelcev.

Krvodajalce potrebuje I. kirurški oddelk splošne bolnišnice v Ljubljani, da bodo vsi potrebni bolniki lahko vselej dobili kri. Bolnišnica vabi predvsem polnoletne, zdrave, dobro hranjene osebe. Krvodajalci naj pridejo na preiskavo ob ponedeljkih do 10. ure na I. kirurški oddelk splošne bolnišnice. Za dano kri dobe honorar in živilsko dodatno nakaznico. Poleg tega opozarja kirurški oddelk tudi tiste krvodajalce, ki so že doslej dali kri, da so vse njihove izkaznice neveljavne in morajo spet priti k preiskavi, šele potem bodo dobili nove izkaznice.

Do 10. januarja 1943. lahko dobe ljubljanski upravitelji drva, ki jim pripadajo za dobo od 1. oktobra 1942. do 31. decembra t. l. Preskrbovalni urad opozarja vse upravitelje, da pozneje drva ne bodo mogli dvigniti. Vsi tisti ljubljanci, ki so pa že dobili nakaznice za kurivo za dobo od 1. januarja 1943. do 31. marca 1943., naj tudi ta drva čim prej dvignejo pri trgovcu, čigar ime imajo napisano na svoji nakaznici za drva. Če bi pa njihov trgovec morda ne imel več drva, jih lahko dobe kar na mestni pristavi v Povšetovi ulici 12. Vse lastnike zavodov, javnih obratov in poslovnih prostorov pa mestni preskrbovalni urad znova opozarja, da dobe žagana drva na mestni pristavi, cela polena pa na športnem igrišču S. K. Ljubljane na Ciril-Metodovi (prej Tyrševi) cesti.

Nemški propagandni minister dr. Goebbels je napisal v zadnji številki berlinskega tednika »Das Reich« članek, v katerem omenja ponovni Churchillov poskus, da bi se poslužil trojanskega konja za vdor na evropsko trdnjavo, in bliskoviti Mussolinijev odgovor. Med drugim je dejal, da je Mussolini v svojem govoru razgalil vso moralno revščino angleškega premiera in razburil vse tiste, ki so od tega manevra pričakovali konkretnih rezultatov. Poudaril je, da nemški narod ve, kako huda bo zima. Pripravljen je na vse preizkušnje, ker se vsakdo zaveda, da mora sedanja generacija izvršiti nalogo, ki ji jo je namenila usoda. Na vse britanske poskuse, da bi nemški narod preslepili, prevajali ali terorizirali, bo nemški narod odgovoril z nezlomljivo voljo do boja in zmagi.

Izdelovanje kisa iz vina je dovoljeno v Bolgariji in to zaradi pomikanja spirita. Vsako pridelovanje kisa iz spirita je bolgarska vlada strogo prepovedala.

Posiljanje paketov civilnim internirancem

Zavoje z živili namenjene v kraje Arbe, Padova, Monigo, Renicci, Gonars, bo Urad za pošiljanje paketov civilnim internirancem sprejemal v naslednjih dnevih meseca po sledečem redu:

v mesecu	internirancem s črkami
3.	A-E
4.	F-J
5.	K-M
6.	N-R
7.	S-U
8.	V-Z
12.	K-M
13.	A-E
14.	F-J
15.	N-R
16.	S-U
17.	V-Z
18.	A-E
19.	F-J
20.	K-M
21.	N-R
22.	S-U
23.	V-Z
24.	K-M
25.	A-E
26.	F-J
27.	N-R
28.	S-U
29.	V-Z

V zavilke, ki smejo vsebovati samo živila, ki se dolgo ne pokvari, je strogo prepovedano devali časopise, knjige, fotografije, tekočine v steklenicah, pisma, denar cigarete in druge monopolne proizvode ter različne potrebščine: isti ne smejo biti težji od 5 kg ter jih morajo odpošiljatelji predložiti odprte zaradi pregleda. Po pregledu jih bodo zaprli pošiljatelji sami. Zavoji morajo biti dobro sestavljeni, povezani in zašiti; zavitek mora imeti vsa jamstva trdnosti, da se ne pokvari med prevažanjem.

Preslabo povezane pakete urad ne bo sprejemal.

V notranjini vsakega zavitka mora biti listek, na katerem je zabeleženo: ime, priimek in naslov prejemnika, ime, priimek pošiljatelja in potreben seznam vsebine.

Zunaj na paketu samem mora biti čitljivo napisano ime, priimek in naslov prejemnika, ime in naslov pošiljatelja.

Na vsakega posameznega interniranca se sme pošiljati samo en zavitek na mesec. Nad tem se bo izvajala stroga kontrola. Vsi odvisni zavoji bodo zaplenjeni in dotični interniranec bo izzvet od nadaljnjega prejetja zavojev z živili.

Za vsak zavoj morajo pošiljatelji plačati naslednje pristojbine za pošto, železniške, avtomobilske in druge prevoze: za zavoje, namenjene v Gonars, Monigo, Padova 6 lir za vsak zavoj; za zavoje, namenjene v Renicci 7 lir za vsak zavoj; za zavoje, namenjene v Arbe 7 lir za vsak zavoj.

Urad bo sprejemal zavoje od 8. do 12. in od 15. do 18. v zgoraj označenih dnevih.

Poveljstvo ljubljanske posadke Urad za pošiljanje paketov civilnim internirancem.

Španski državni voditelj general Franco je imel velik govor na seji falangističnega sveta. Med drugim je po-

DRVA PREMOG GOMBAČ GLEDALIŠKA 14

Tel. 40 88

udaril, da je mlada Španija trdno na strani nove Evrope. Španski falangisti so se dvignili — je dejal general Franco — da bi iz sužnosti in zmede usmerili politiko po stopinjah socialne revolucije sedanje dobe. Kakor je Mussolinijev genij izvedel po svetovni vojni fašistovsko revolucijo v Italiji in narodni socializem v Nemčiji, takšno revolucijo preživlja sedaj španski narod. Njegova zmaga proti komunizmu je ugodno znamenje vstajenja nove Evrope. Človeštvo mora za vselej obratovati z raznimi liberalnimi načeli in v tem tihi jedro španske mladine, ki vtrajno spremlja splošno gibanje evropske mladine, je poudaril govornik.

Hrvatsko ministristvo za narodno kulturo je od ustanovitve države do zdaj izdalo 76 milijonov kun za šolstvo in le s tem denariem zgradilo 93 šolskih poslopij.

Papež Pij XII. je na praznik 8. decembra opravil v rimski baziliki sv. Petra zadostno pobožnost, da bi počastil Brezmadežno, ki ji je izročil v varstvo ves svet. Na tisoče ljudstva se je udeležilo pobožnosti. Sv. Oče je množicam podelil svoji apostolski blagoslov.

Prvo tovarno za pluge so nedavno odprli v Valjevu v Srbiji. Otvoritev so prisostvovali zastopniki vlade, ki so v svojih govorih poudarjali važnost novega podjetja, sprito dejstva, da v nekaterih predelih Srbije orjejo še danes z lesenimi plugi.

Ob prvi obletnici vstopa Japonske v vojno je govoril predsednik japonske vlade Tojo na verski svečanosti. Izjavil je med drugim, da bo zasedba gospodarskih in strateško važnih oporišč omogočila japonskim oboroženim silam zmago nad anglo-ameriškim sovražnikom. Poveljeval je Italijo in Nemčijo, ki sta zmedli sovražni pomorski promet ter omenil, da so se tudi Mandžukuo, narodna Kitajska in Tajška pridružile japonskim vojnim naporom.

Nemško propagandno ministristvo je, kakor poročajo zareski dnevniki, začelo poleg časopisov, ki jih tiska za hrvatske delavce v Nemčiji, tiskati tudi tednik za hrvatske prestovolice na vzhodnem bojišču.

Nakaznice za petrolej za razsvetljavo deli mestni preskrbovalni urad strankam v mestni hiši na Krekovem trgu št. 10/1, samo v popoldanskih urah. Stranke, ki so že meseca novembra dobile potrebne nakaznice, naj predložijo samo nabavno knjižico za meso. Drugi upravitelji, ki še nimajo nakaznic, naj poleg mesne knjižice predložijo še od hišnega gospodarja polno izjavo, da v njihovem stanovanju nimajo električne razsvetljave.

Osebnosti

POROČILI SO SE:

V Ljubljani: g. Franc Kačar, trgovec, in gđ. Slavica Hribarjeva, uradnica; g. Silvo Kopriva, profesor, in gđ. Tončka Jančeva, učiteljica.

Bilo srečno!

UMRLI SO:

V Ljubljani: Josip Duhanovnik, strojevodja drž. železnice; Marjan Gola; Toni Strukljeva; 66letna Karla Gorjanova; Marija Burjeva; Franc Potocnik, inspektor državnih železnic v pok.; Amalija Kočvarjeva; Marija Kraljeva; upokojenka tobačne tovarne.

V Adamovem pri Velikih Laščah: Terezija Podbojca.

V Slovenskih Konjicah: dr. Ivan Rudolf, odvornik.

V Novem mestu: 82letni Leopold Kopač, trgovec in posestnik.

V Sori pri Medvodah: 56letna Jerica Črtančeva.

V Ihanu na Gorenjskem: 76letni Matej Kavka.

V Padovi: Franci Rih, cand. med.

V Mariboru: 65letni Karel Urbanec, trgovec.

V Ptuj: Anton Prelog, hišni posestnik.

V Taborju pri Celju: 44letni Stefan Rednak, trgovec.

V Berovijah na Gorenjskem: 72letni Josip Rih, krojaški mojster.

V Naklem pri Kranju: Jerica Markovičeva; Valentin Jerala; Ivana Strupljeva.

V Oranienburgu pri Berlinu: Eric Preinfalk iz Litije.

Naše sožalje!

Da bi se ohranila narodna noša na Spodnjem Stajerskem bodo v mesecu decembru in januarju imeli v vseh večjih mestih posebna filmska predavanja, kjer bodo kazali narodno nošo in razlagali njih izvor in njih pomen.

Na hrvatskih državniških železnica so v prometu uvedli nekaj izprememb. Nekateri vlaki so ukrajnjeni, drugi pa spet uvedeni. Po bgsanskih progah bodo z brzotovornim vlakom priključili tudi osebne vagoni.

1. decembra je list »Popolo di Spalato« praznoval svojo prvo obletnico obstoja. Ob tej priložnosti je uredništvo obiskal prefekt Spalata, ki se je v svojem govoru spominjal razvoja lista, premaganih tehničnih težkih in borbe proti komunizmu. Poslali so brzotovorni pozdrav guvernerju Dalmacije in predsedniku tiskovne zveze v Rimu.

ŠPORTNI TEDNIK

V 11. kolu prvenstvenega tekmovalja so v nedeljo dosegli naslednje rezultate:

Torino-Liguria 3-0, Venezia-Atalanta 1-1, Milano-Lazio 4-1, Vicenza-Bologna 0-1, Fiorentina-Bari 1-0, Roma-Ambrosiana 1-3, Genova-Livorno 5-2, Triestina-Juventus 1-1.

Začeli so torej drugo tretjino tekmovalja. Sam pričetek je prinesel prvo vidno spremembo: S prestola je moral Livorno in nanj je sedel Torino. Vsa prva tretjina borbe je potekla v znamenju skoraj nedosegljivega vodstva moštva iz Livorna. Ze do peti točki prednosti so Livornčani beležili in se zibali v nedotakljivi varnosti. Od tedaj so zgubili poltretjo tekmo, četa iz Torina pa je medtem nizala uspeh na uspeh in skrbno pazila na čednost kolidnik. Naposled se je posmehnila ugodna priložnost: Sami so odpravili Livorno, eno izmed obeh moštvev iz Genove, drugo moštvo iz istega mesta pa je zdelalo Livornčane. Razlika je izenačena, odloča boljši kolidnik!

Druga značilnost uvoda v drugo tretjino tekmovalja obstoji v pomakniti težišča s sredine navzgor. Nekam neverjetni so bili nedeljski rezultati, ki so povzročili to premaknitev. Še prejšnji teden smo mogli ugotoviti, da se je položaj na vrhu in na dnu precej razbistril, dočim je bilo v centru dokaj tesno. Sedaj pa: prvak (Roma) zgubi doma, Bologna se uveljavlja na tujem igrišču, skoraj nepremagljivi Livorno mora kloniti v Genovi, Juventus doseže samo pol uspeha proti Triestini. In posledica vsega je, da je Torino na prvem mestu, Livorno na drugem; oba imata po 16 točk. Na tretjem in četrtem sta Genova in Juventus s 13 točkami, potem pa je do devetega mesta pet moštvev, vsako z 12 točkami. Na desetem mestu sledi Roma z 10 točkami kot Atalanta, no in potem je še tistih par moštvev s skromnejšo zalogo točk.

Če si natančneje ogledamo trenutno stanje v razpredelnici, opazimo majhno kuriozitetu: Torino ima te številke: 11-0-3, Triestina: 11-0-8-3. Iste številke, samo v drugem vrstnem redu; v točkah je seveda razlika 2-1, ali Torino 16, Triestina 8. Dve ničli sta ostali še v razpredelnici; z eno je označena volja Torinčanov, da ali zmagajo ali pa so poraženi, z drugo nezmožnost Triestine, da bi vsaj en sam krat zmagala. Skupni so obema moštvoma poraz, vsakemu po tri!

Spezia, vodeče moštvo v drugem razredu, je šla v Napoli po obe točki. Lansko prvorazredno moštvo je nemara s tem neuspehom pokopalo del svojih nad za zopetno povišanje v prvi razred. Sedaj čepi s štirimi točkami razlike na sedmem mestu nad lanskim tovarišem Modeno, ki je za eno mesto nižje.

V svojem delu tretjega razreda je Pro Gorizia še nadalje v polnem polletu. Mimogrede je odpravila Monfalcona 3-0 in je sedaj s sedmimi točkami prednosti v vodstvu.

O. C.

DETEKTIVSKA POVEST

SKRIVNOST TETINE DEDIŠČINE

NAPISAL HERBERT ADAMS

»In vendar se mi ne zdi pravično.« je ponovila Enid. »Zakaj dobi lastnik zemljišča vse?«

»Saj mora dovoli dolgo čakati.« je odvrnil Jimmie. »Plačate mu pet funtov za zemljišče, ki je morda vredno sto funtov na leto. A prepuščimo politiko, da se pripravijo o tem. Zadal vam bom neko drugo vprašanje. Ali hočete prodati hišo za dva tisoč funtov? Feliks Grostein je prišel davi k meni in je zvišal svojo ponudbo s petinast sto na dva tisoč funtov. Kaj pravite k temu?«

Bil je vesel, da je lahko zadal to vprašanje. Skrbelo ga je že. Ko mu je bil Grostein to predlagal, je bil ponudbo brez oklevanja odbil. Potlej se je pa spraševal, ali je bil prav storil. Dva tisoč funtov je bila nedvomno lepa vsota. Ali je pametno, takšno vsoto odbiti zaradi nekega namišljenega zaklada?

»Kdo je Feliks Grostein?« je vprašala Enid. Jimmie se je spomnil, da ne ve za ime kupa, čigar ponudbo je bil posredoval Turtle. In o zgodbi z golfsko izkaznico ji tudi ni bil ničesar povedal. Vse to ji je zdaj natanko razložil.

»Turtle me je opozoril, da je petinast sto funtov dobra cena.« je dodal. »Nedvomno ima prav. A Turtle ne ve ničesar o zakladu. Kako je pa z Grosteinom? Ali je bil Brudnov paida? Če ne, zakaj je na lepem zvišal svojo ponudbo s šestinast sto na dva tisoč funtov, čeprav je rekel, da je petinast sto njegova zadnja beseda? Zakaj me je hotel podkupiti z obljubo obilnega honorarja? Predvsem pa, zakaj trdi, da ni bil že od umora nič več v hiši in eploh nikoli v podprilicah? Tam je Nonna našla golfsko izkaznico, ki

jo je bil uporabil en dan po Brudnovi smrti. Vse to je čisto čudno. A dva tisoč funtov je čeden denar. Morda bi rajši sprejeli in si ne bi več belili glave...«

»Ne.« mu je Enid segla v besedo. »Ponudbo Mr. Grosteina smo že enkrat zavrnili in pri tem naj ostane. Ne verjamem v zaklad, a kljub temu bom tvegala.«

»Mislim, da prav storite.« je rekla Nonna. »Rečem vam, da je zaklad v hiši — mora biti, in vsekako je po tem, kar se je zgodilo, nemogoče, hišo prodati, preden ni zadeva z zakladom popolnoma pojasnjena. Kaj mislite, kdo je dognal, da je izkaznica Grosteinova last?«

»Ne vem.«

»Phil Mackenzie.«

»Tako?« Malce je sklonila glavo. Njene oči so dobile svojeglav izraz.

»Nikar naj se ne vtiha v to reč. A za partijo golfa bi vse storil.«

»Snoči je bil tu. Vseč mi je. Če bi ga spet srečali... ali mislite, da...«

»Ne bom ga več srečala. Rekel mi je, naj grem k vragu!«

»In kaj ste rekli na to?« je vprašala Nonna osupla.

»Odvrnila sem, da ga ne želim več videti.«

»Dober odgovor.« je pripomnil Jimmie.

»Vem, otroče in bedasto se sliši.« je rekla Enid. »Počasi sva se bila navadila, da sva bila mnogo skupaj. Ob nedeljah sva šla navadno v park, nočle pa na koncert v Albert-Hall. Nekeč me je na hotel stotnik Bruden vzel s seboj na avtomobilski izlet. In kakšno pravico je imel Phil, da mi je zapovedoval, kaj smem in česa ne smem storiti?«

»Rad bi vedel, čigav avto si je izposodil Bruden?« je vprašal Jimmie. »Spominjam se, da mi je nekoč pripovedoval, da ima prijatelja, ki premore garažo. Če je kdo tam shranil avto, si ga je Bruden kdaj pa kdaj izposodil — da se je razbiral!«

»Denimo, da Phil obžaluje svoje ravnanje?« je rekla Nonna.

»Tega mu ne bi verjela.« je odvrnila Enid.

»Denimo, da tudi vi obžalujete svoje vedenje?« je prekanjeno se smehljaje predlagal Jimmie.

»Zakaj neki? Ali mislite, da se bom pustila tiranizirati, ker je dvakrat večji in dvakrat težji od mene? Ne, vesela sem, da sem še o pravem času spoznala, kako hitre jeze je.«

»Najprejrejši zakoni so tisti, v katerih sta oba ali pa nobeden izmed zakoncev hitre jeze.« je dobrodušno dejal Jimmie.

»Ali hočete morda s tem reči, da sem jaz hitre jeze?« je vprašala Enid.

»Tega ravno ne — hotel sem samo reči, da je vaša glava ravno dovolj trda, da se lahko kosa s Philom. A vrnilo se h Grosteinu. Njegovih dva tisoč funtov torej odklanjate?«

»Da.«

»Prav. Potlej bo moja prva pot k Sprulesu, da ga vprašam, kaj ve o Grosteinu in kakšne stike sta imela z Brudnom.«

Naključje je pa hotelo, da Jimmie ni mogel govoriti z nadzornikom. V Scotland-Yardu je izvedel, da je moral Sprules zaradi neke mednarodne afeve v Pariz. Zadevo v Queens-Gatu je bil v njegovi odsotnosti prevzel nadzornik Bates. Bates je bil vester uradnik, a Haswella ni poznal in je bil eden izmed tistih policistov, ki ne marajo, da bi amaterski vtikali svoji nos v reči, ki so mar samo policiji. Morda so prejšnje izkušnje opravičevale to njegovo ravnanje, vsekako je pa govoril z Jimmijem dobrohotno, a malce zviška.

»Da, zadevo imam jaz v rokah in pojasnjena bo, preden se Sprules vr-

ne.« je rekel. »Sprules mi je pripovedoval o vas in mi dal prepis pisma, ki ste ga dobili od stotnika Brudna. Preiskali smo Brudnovno preteklost in izvedeli marsikaj, česar vi ne veste. Reči moram, da ni bil baš na dobrem glasu.«

»Bržčas res.« je rekel Jimmie, »a to še nikogar ne opravičuje, da bi ga lahko umoril.«

»Gotovo da ne.« je odvrnil Bates, »a če mož obče s takšno vrsto ljudi, se izpostavlja nevarnosti. Ali vam je znano, da je bil Bruden posredovalec stav nekega agenta, ki je — recimo — dvomljivega slovesa? Ali veste, da je bil slavnati mož nekega tujezemskega borznega posredovalca, ki je bil že dvakrat obtožen nečednih kupčij, čeprav je vselej odnesel zdravo kožo?«

»Tega nisem vedel.« je rekel Jimmie, ki ga je začel jeziti Batesov ton.

»Vedel sem, da je Bruden živel v slabih razmerah, in slišal, da je bil v zvezi z nekim agentom za stave. Mislim si, da je kakor mnogi drugi poskušal vse mogoče, da bi prišel do denarja, a ne verjamem, da bi bil zmožen kakke nepoštenosti. Vsekako je pa mogoče, da je stiska vplivala na njegovo zmožnost razločevanja dobrega od manj dobrega.«

»Celo jako vplivala.« je sarkastično pripomnil nadzornik Bates.

»In kljub temu je vaša dolžnost, da izsledite, kdo ga je umoril v hiši na Queens-Gatu. Ali se vam je to posrečilo? Brudnovno prizadevanje, da bi si zaslužil vsakdanji kruh morda res ni bilo neoporečno, vendar mora država njegovo življenje prav tako šteti kakor življenje vsakega drugega državljanca.«

»Nedvomno, toda ali ste že kdaj kaj slišali o slepariji s konjskih dirk? Če se človek peča z ljudmi, ki nepošteno kupujejo, tvega nevarnost, pred katero ga tudi zakon ne more vedno šteti.«

»Kaj imajo ti sleparji opravka z njegovim umorom na Queens-Gatu?

Lístek „Družinskega tednika“

Španija kot zastopnica
tujih interesov

Španija je po svoji zemljepisni legi — kot vezni člen med tremi celinami — po svojih izročilih, po svojem viteškem značaju in svojih lastnostih poklicana za to, da igra posredovalno vlogo med sovražnimi državami. V prvi svetovni vojni je zastopala interese tri in dvajsetih vojujočih se držav, in tudi v sedanjih vojni so se udeležene vojne nazonsko obrnile do Španije. Vedo namreč, da se z vsem srcem posveča dobrodelni nalogi in da skuša čimprej pomagati, ne ozi-raje se na kak politični cilj, brez kakršnih koli namenov, s svojim visokim navedenim idealom.

Zunanji minister Ramon Serrano Suñer je takoj spoznal važnost te naloge in je ustanovil v okviru zunanje-ega ministrstva oddelke za zastopstva tujih držav, ki je pa popolnoma samo- stojnega značaja. Voditelj tega oddel-ka je bivši poslanik v Berlinu Frances- co de Agramonte; zastopajoči voditelj je pa postal polnomočni poslanik grof von Torata.

Doslej je Španija prevzela zastop-stvo interesov tehle bojujočih se držav:

nemških v Boliviji, Braziliji, repu- blici San Domingo, Ekvadoru, Gvatemali, Hondurasu, Kolumbiji, Ko- stariki, Kubi, Nikaragui, Nigeriji, Pa- lestini, Paragvaju, Peruju, Salvadoru, Južnoafriški Uniji, Urugvaju in Vene- zueli;

italijanskih v Alžiru, Boliviji, Casa- blanci, Ekvadoru, Gibraltaru, Gvate- mali, Indiji, Kostariki, Kubi, Nikar- agui, Palestini, Panami, Paragvaju, Peruju, Salvadoru in Urugvaju;

japonskih v Boliviji, Braziliji, Ekvad- oru, Kanadi, Kolumbiji, Kubi, Panami, Paragvaju, Peruju, Salvadoru, Venezueli in Združenih državah ameri- škini;

romunskih v Palestini;
francoskih v Palestini;
bolivjskih v Nemčiji in Italiji;
paragvajskih v Nemčiji, Italiji in Japoniji;
salvadorskih v Nemčiji.

Razumljivo je, da dá zastopstvo in- teresov tolikih držav mnogo dela. Ne gre namreč samo zato, da zastopa interese bojujočih se držav, temveč tudi interese njenih podanikov, ki so pogosto čisto zasebnega značaja. Tako se na primer želi neki Italijan, inter- niran v neki srednjeameriški državi, poročiti z neko domačinko. Nekemu prav tako interniranemu Nemcu je treba sporočiti rolovito ali smrt v rod- bini. Treba je neprestano posredovati, odposiljati brzojavke, biti poučen o vsem, zalagati stroške.

Za svoje dobrodelno delo razpolaga ta oddelke za zastopanje tujih držav z več ko 2.2 milijona pezet, dovolj ve- lik znesek, kakaj s tem denariem sa- mo zalaga stroške, ki jih prizadeje države same poravnati. Povračilo stroš- kov se izvrši pogosto zelo vestno, kdaj pa kdaj celo neverjetno hitro. Nekoč so morali zjutraj ob desetih Japonsko prositi za plačilo 2000 funtov šterlingov, ki jih je bilo treba položiti v Peruju. Ob treh popoldne šlo že la- hko brzojaviti španskemu poslanstvu v Limi, da lahko razpolaga z to vsoto.

V nekaterih primerih je se moral urad zanimati za vojne ujetnike, ka- kor na primer za 2000 Nemcev, inter- niranih v Južnoafriški Uniji in v Se- verni ter Južni Rodeziji. Pogostje pa gre za civilne internirance. V slop- nem z njimi človeško ravnanje, čeprav je mnogo pritožb, ki so po večini žal upravičene. Kdaj pa kdaj obišče špan- ski poslanik v Braziliji koncentraci- sko taborišče v Južni Braziliji. Španija posreduje pritožbe; prizadete države izvajajo protikrepe ali pa zagrozijo z njimi in skoraj zmerom se zadeva zadovoljivo poravnava.

vodo, na kar so se vrgli Bruden in pidaši na loterije in nagradna tek- movanja, pri katerih navadno nihče ne izve, kam dobiček izgine.

»Kakaj ga niste zasledovali?«
»Glavni krivci so izginili. On je bil samo podrejen pomožec in tako nismo imeli dovolj dokazov proti njemu. A vse to je ključ za to afero.«

»Kako to?«
»Premislite vse te reči, Mr. Has- well, in spoznali boste v vsej zgodbi ponavljanje prejšnjih trikov: skrišči zakladi in loterijski dobitki kot sred- stvo, kako izvaščati lakovernežem denar iz žepa. Bistra glava bo iz teh dejstev marsikaj sklepal. Zakaj ne bi bilo zaklada v South-Kensingtonu? Zaklada, ki ga je skrtil kak skopuh? To vendar zelo mamljivo zveni in nič lažnega ni, kakor ponarediti staro li- stino, ki utegne zgodbi služiti za ve- rodostojen temelj. Potlej poceni kupiš hišo, da jo z velikim dobičkom zago- deš društvu iskalec zakladov!«

»Če je bila to sleparija, ki sam ni veroval vanjo, zakaj mi je potlej pi- sal tisto pismo?«

»Moj dragi Mr. Haswell, ali se vam ne zdi, da nekoliko — če smem tako reči — težko dojemate? Če je hotel v svojih pidaših zbuditi zanimanje za to stvar, je moral najprej naštati pri- merne hiše. To se mu je posrečilo. Drugič je bil moral priskrbeti pismo kakšnega odvetnika, v katerem mu sve- tuje, kako naj si zagotovi kajpak sa- mo v njegovi domišljiji obstoječi za- klad. Zato vam je pisal. Od vas ni prejel odgovora, ali ne?«

»Če je vedel, da zaklada ni, zakaj se je potlej trudil, da bi ga našel? Zakaj je vrtil luknjice v hrastov opaž?«

»Ali niste še nikoli slišali o luknjic- ah v stari hrastovini, ki so jih izvr- tali črvi?«

»Ne o takšnih, ki se z matematično natančnostjo ponavljajo v slehernem kotičku sleherne izmed opaženih de- škaj?«

»Vse njegove trikov kajpak ne morem razložiti, a nedvomno se bo vse to, kar sem vam povedal, izkaza- lo za pravilno. In še nekaj vam bom povedal. Napisal je pismo — hudo previdno pismo — enemu izmed mož, ki naj bi financirali odpravo na Koko- sove otoke, in ga vprašal, ali mu ne bi hotel pripomoči k nakupu hiše, v kateri je skrtil zaklad. Poiskali smo tistega moža in pokazal nam je pismo. Vidite torej, da vse le ni teorija.«

»A podpora za nakup hiše bi si bil želel samo v primeru, da je bil po njegovem prepričanju res zaklad v hiši.«

»O tem se z vami ne bom prepiral,« je prizanesljivo menil Bates. »Ne dvomim, da je pripravil čedno sle- parijo, potlej se je pa s svojimi pi- dašji sprl in tako je njegov načrt v vodo padel. Verovati v skrtil zaklad je smešno — a so ljudje, ki jim ni nič presmešno.« Zadnje besede je iz- govoril s smehljajem, ki naj bi na- mignil, da je njegov obiskovalec eden izmed lakovernih žrtev. Jimmie je spoznal, da je bolje, če ne razpravlja dalje o tej zadevi, če hoče iti dalje svojo pot, ne da bi postal surov.

»Nekaj bi vas še rad vprašal,« je dovolilo,« je rekel zato malce pris- ljen. »Pri svojih raziskovanjih ste vendar ugotovili, s kakšnimi ljudmi je imel opraviti Bruden. Ali mi ne bi mogli povedati, ali ni imel po naključ- ju zveze z nekim Mr. Feliksom Gro- steinom, draguljariem iz Hatton-Gar- dena? Ali je on tisti mož, ki je na- meraval financirati njegovo podjetje?«

»Ne,« je odvrnil nadzornik malce razposajeno. »Ne, to ni tista vrsta ljudi, s kakršno je imel opraviti. Za- kaj sprašujete?«

»Ker je hotel Grostein kupiti hišo.«

»Jaz bi mu jo dal z zakladom in vsem, če bi ponudil pošteno cenot,« je rekel Bates. »Sicer sem vam pa hotel še povedati, da sem redarja, ki je tam stražil, odpočkal. Po doseda- njem poizvedovanju ga ne moremo več pustiti tam. A da vam bom ustre-

Če upoštevamo posebno duševno stanje internirancev, ni čudno, da dajo toliko dela. Dolgočasje in morda po- trtost, pomanjkanje verodostojnih po- ročil o vojni skrb za bližnje, vse to pripomore, da so se bolj potrti in vse to se izraža v nezadovoljstvu in pri- tožbah. Tudi ko bo urad izvedel vse izmenjave, mu ne bo manjkalo dela: zato bodo že interniranci poskrbeli.

Odhod diplomatov po vojni napovedi je eden izmed bistvenih načel narod- nega prava. Za to ni potrebno posre- dovanje nevtralec. To pot je bilo pa treba zaradi prometnih težav poskrbe- ti celo za izmenjavo diplomatov in njihovih rodbin. Ta izmenjava se je zvečine opravila v Lizboni, prestolnici in glavnem pristanišču nevtralne dr- žave, ki jo vsakdo ceni. Različne iz- menjave je organizirala Španija sku- paj s Švedsko in Svico. Uspeh je bil ta, da se je vrnilo okrog 2000 držav- ljanov držav Osi, ki so bili v diplo- matski službi v Srednji in Južni Ame- riki, in Američanov iz Evrope, seveda skupaj s pomožnim osebiem, ženami in otroki.

»Mundo«, Madrid.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Važno vrnitev civilnih oseb v domo- vino — predvsem žensk in otrok — so izvedli v italijanski Vzhodni Afriki (v Abesiniji, Eritreji, Somaliji), a pri- tem Španila ni posredovala. Italijan- ske interese na tem področju je za- stopala Svica. Pot je držala čez Ka- narske otoke in Gibraltar.

Navadno se izmenjava izvrši brez težko, čeprav ne zmerom. Tako na primer v Italiji živi mnogo srednje- ameriških državljanov, ki se v Italiji tako dobro počutijo, da smatrajo Itali- jo za svojo drugo domovino in se ne marajo vrniti domov. Italijanske obla- sti jim ne delajo težav.

Po izmenjavi državljanov ostanejo oddelki za zastopstvo tujih državnih interesov še skrb za vojne in civilne internirance, posredovanje osebnih sporočil, trgovinskih transakcij, porok in druge zadeve, približno vse tisto, kar je v prejšnji svetovni vojni opravljal urad, ki ga je bil ustanovil špan- ski kralj Alfonz XIII. Španija je osta- la zvesta svoji tradiciji.

»Mundo«, Madrid.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

prepeljali na neki hudičev otok, da ne morem ga drugače imenovati.

V Evropi imate čisto napache in prelirane pojme o gozbovosti. Gobavec v prvem stadiju je skoraj popolnoma normalen, prav nič ni nevaren pri po- vršnem dotiku. Kaj pravite? Zdravni- ki tukaj trdijo, kaj mi mar teorije, jaz vem samo, kar sem doživel in vi- del. Rečem vam, da bi bil vesel, če bi imel v žepu stotak za vsakega go- baveca, ki sem mu slišal roko. Gobavec v prvem stadiju poslata na hudičev otok je takšen zločin, kakor če bi za- priji nekoga, ki trpi za nespečnostjo, v norišnico. Ti otoki so kakor pekli- obljude, s pošastnimi bitji, ki nimajo na sebi ničesar človeškega. Tam ni nobenega zdravnika, nobenega bolni- škega strežnika, nič drugega kakor gobaveci, ki ginejo v soncu.

Ne, Gladys ga ne bi smela ovaditi, to bi bilo tudi zanj bolje. In Bolo bi bil mirno ostal v svoji hiši, morda bi mu bil lepega dne padel na glavo kokosov oreh in ga ubil, ali bi ga bil morsk volk potezel v globino, ko bi se kopal; ali pa, denimo, bi ga čez mnogo let prenesli na hudičev otok. Bil je zločin in velika napaka, da je z nesposobno grozo poplačala Bolovo plemenitost.

Kmalu po ovadbi je Gladys zapusti- la otok. A vsako leto se je vračala nazaj za nekaj mesecev, nekoliko, da bi se odpočila od težav svojega sve- tovnjakega življenja, in tudi, ker si je domisljala, da je sok nekih gozd- nih rastlin otoka učinkovito lepilo za njeno polt. Sirota je vendar živela samo za svojo lepoto.

Mnogo let je minulo, to se pravi samo za nas, kakaj zanj je čas očitno obstal. Imela je še zmerom isto vitko postavbo, svoj dekliski obraz, samo oči so postale ostreje, Lepega dne je sedela — kakor običajno — v senci palme, ko je iznenada planilo proti njej neko pošastno bitje, zver brez obraza, brez rok, podobna truplu, ki je ušlo iz groba. Bil je Bolo. Neki mornar, ki mu je bil Bolo pred mngi- mi leti rešil življenje, mu je pomag- al, da je ušel s prekletega otoka. Gladys, ki je bila odločna, trenirana, železnih živcev, je — namesto da bi bila otrpnila od strahu in obstala ka- kor bi vsaka druga ženska na njenem mestu — je takoj zbežala proti hiši. Ze jo je dosegla, že je hotela zakleniti vrata za seboj, ko jo je pošast zagra- bila, prižela nase in... ugriznila v lice.

Zdravniki so kolikor mogoče dolgo zavlačevali njeno zadnjo uro. Naposled je preminila.

Žličnik uspeva pri 50 sto-
pinjah mraza

Sibirski rastlina žličnik uspeva tu- di v mrazu 40 do 50 stopinj, nekatera sibirski drevesa na celo pri 60 stopi- njah mraza ne pozebejo.

Nenavadno odporne proti mrazu so pa neke posebne vrste morske alge, ki uspevajo v severnih morjih. Po ugotovitvah rastlinoslovcev bi te alge brez škode prenesle tudi 200 stopinj mraza. Sibirski zima jim je torej pra- va igračka. Neka sorodna vrsta teh alg pa uspeva spet v izredni vročini. V geizirni ameriškega pogrja Yellow- stoneparka na primer uspeva ta alga pri nič manj ko 85 stopinjah vročine.

Čim več spodnjih kril

V bidermajerskem času so bogate ženske nosile veliko spodnjih kril. Manj ko deset spodnjih kril ni oblekla, po poročilu nekega tedanjega kronista, nobena ženska, ki je kaj dala na mo- do. Za tednji čas značilna je bila tudi posebna zavarovalnica. Očetje so namreč iz previdnosti pogosto zava- rovali spodnja krila ženskih članov svoje družine navadno za 4000 tolarjev ali celo več.

V tistem času so imela ženska spod- nja krila toliko veljave, da so celo gradbeniki zaradi njih gradili širša vrata in širše stopnice.

mesta pod pretljevo, da je v njej skrtil zaklad? Ali bi mu bil kdo ver- je? Ali ni takšna zgodba zvenela pre- fantastično? Našli utegnemo ljudi, ki se pridružijo odpravi kopalec zakla- dov na enega izmed južnih otokov, ali financirajo dviganje bajnih, z za- latom obloženih galeon — kdo naj bi pa brez oporekanja pogoltnil zgodbo o zakladu, skritem v Kensingtonu? Sorči- romantične črte večine ljudi, bi se zdelo pustolovščina v daljni deželi možna in uspešna, zdravi človeški ra- zum se pa upre, kadar je govora o zakladu, skritem sredi vsakdanosti.

Ali se ne bi vendar rajši vrnil in nadzorniku Batesu zadal še druga vprašanja, ki mu leže na duši, kljub nevarnosti, da ga znova zavrne? Ne- odočen je za trenutek obstal sredi Trafalgar-Square, a je naposled le šel dalje.

»Ima pač svoje teorije o tej zadevi,« je mrmral predse, »jaz imam pa svoje. Morda se oba motiva! Če v hiši ni zaklada, potlej mora imeti želja po nakupu Mr. Feliksa Grosteina kak drug vzrok. Vsekakor moramo razisko- vati dalje in čakati, kaj pride na dan.«

Pred seboj je imel precej deloven dan; kot zagovornik se je moral ude- ležiti sodne razprave, potlej pa še neke seje.

Na poti domov je krenil proti Queens-Gatu, da bi poizvedel, kaj ima poročati Heywood.

Imel je ključ pri sebi, odklenil je vrata in v

STAVBE ZA 20 LET

Za kulisami filmskega mesta

Slika Hollywooda se z dneva v dan menja

V filmskem mestu Hollywoodu je vse mogoče. Tu lahko neznana igralka, ki na domačem odru ni mogla doseči zaželene uspeha, na lepem postane slavna in zasluži 1000 dolarjev na teden, neznaten postrežek v dvigalu lahko za svojo svojevrstno zamisel zaslovi čez noč in dobi bajno nagrado, pesnik, ki se mu doslej nikjer ni posrečilo prodati svojega rokopisa, pa lahko tu za svoje delo foliolo dobi, da mu nekaj let ni treba delati.

Prav zato, ker je Hollywood tako izredno mesto, da v njem vsakdo lahko najde svojo srečo, se vsak dan vanj preseli na tisoče novih iskalcev sreče. Vendar je v Hollywoodu življenje kruto, bežno in nestalno, kakor v le malo katerem drugem mestu.

Zdi se, da se v filmskem mestu odigrava življenje prav tako hitro, kakor hitro drse po njegovih širokih tlakovanih ulicah moderni avtomobili. Cudežni otroci postanejo tu čez noč bajno plačani filmski igralci, po drugi strani velja pa igralec, ki njegova slava po desetih letih se ni zadržala, za pravo redkost. Igralke se od prvega dne dalje boje in tresejo, da bi mlajša moč prevzela njihovo delo. Zato v Hollywoodu drugače računajo čas kakor drugod po svetu. Kar je v Hollywoodu staro deset let, je tako rekoč že zgodovinsko, kar je staro 50 let, je že iz predzgodovinske dobe. Gostilna, ki lahko na svoja vrata napiše »Ustanovljena leta 1927.«, je že zelo redka in je lahko ponosna na svojo tradicijo. V Hollywoodu građe hiše samo za 20 let in nihče od njih ne zahteva, da bi dalj zdržale.

Celo cerkve v filmskem mestu ne čakajo starosti. Tudi te so namreč prav tako samo začasne in jih, če ne prej, vsaj po dvajsetih letih zamenjajo moderneje. Zanimivo je tudi, da si v mestu vsakdo lahko postavi hišo s pročeljem, ki mu je najbolj pri srcu. Ljubitelj mlinov si lahko na primer pročelje svoje hiše okraši z velikanskim kolesom in žlebovi za vodo. Svojevrstne so tudi točilnice, v katerih poleg jedi in pijače človek lahko kupi tudi lepote potrebščine, knjige, pisalne potrebščine in fotografije. Vendar v takšnih točilnicah je redko sreča filmskega igralca ali igralko, ker ti navadno jedo doma ali pa kar v filmskih ateljejih.

Zenske si lahko v filmskem mestu marsikaj dovolijo, kar bi si sicer v drugih mestih ne mogle, če ne bi hoteli zbuditi pozornosti. Od ranega jutra do poznega večera se sprehajajo po ulicah v hlačah, posebno prostost imajo tudi pri pričestkah. Lase imajo lahko namreč na ulici, v najboljši restavraciji ali gledališču navite na vijake in zvite v vse mogoče mrežice, ne da bi se to komu zdelo grdo.

Ravnatelj hollywoodskih filmskih podjetij zna ustvariti vse mogoče reklame za svoje filme in prav dobro poznajo radovedno občinstvo. Po njihovem mišljenju je treba filmu ustvariti dobro ime še preden ga je kdo videl. Zato predvajajo po ulicah filmskega mesta ponoči in podnevi napete prizore iz filmov, ki bodo v kratkem zagledali luč sveta. Mogočne svetlobne reklame še povečajo lesk in kmalu ustvarijo novemu filmu dober glas. Često mora celo policija poseči vmes, ker se radovedneži le preveč tarejo pred takšnim »poučnim filmskim platnom«.

Odkod zvezdni utrinek?

V Belgijskem Kongu v Afriki živi prilikav plemo Pigmejcev, ki veruje v naravne sile in si vse naravne pojave po svoje razlaga.

Boga svetlobe imenujejo »Kmvumac« in verujejo, da vse človeško življenje zavisi od njega. Dalje verujejo, da bog »Kmvumac« vsako noč vzame košaro in hodi po nebu ter zbira zvezde, da bo drugi dan sonce lahko imelo dovolj svetlobe in razsvetljevalo svet. Kadar pa ljudje na zemlji vidijo zvezdni utrinek, tedaj bogu »Kmvumac« po nesreči zdrisne iz rok kakšna zvezda, medtem ko jo polaga v košaro.

Andersenovo veseloigro so izžvižgali

Danski pisatelj pravljic Hans Christian Andersen je bil s svojimi pravljicami že zaslovel po Evropi, ko ga je pri štiridesetih letih zapeljalo častihlepje, da je napisal gledališko igro. Misli je, da v njem spi velik dramatik, ki ga je treba samo prebuditi. Več mesecev je pisal veseloigro: »Ptica na hrustki«. Ko je bilo delo končano, je lepega večera povabil svoje najboljše prijatelje in jim pri kozarcu dobrega vina bral svojo veseloigro iz rokopisa. Ko jih je potem vprašal, kako jim njegovo štivo ugaja, si mu nihče ni upal povedati svojega mišljenja, dobro vedoč, kako občutljiv je Andersen.

Čez nekaj časa so imeli v gledališču krstno predstavo Andersenove veseloigre. Vse, kar se je prištevalo k družbi, je prišlo v gledališče. Vsi so bili na moč radovedni, kakšna bo veseloigra slavnega pisca pravljic. Morda je bilo prav to veliko pričakovanje krivo, da so bili gledalci razočarani in so nekateri izmed njih svoje nezadovoljstvo izrazili z žvižganjem. Andersen ni prišel k predstavi, ker je nenadno zbolel. Ravnatelj, igralci in prijatelji, ki niso hoteli pisatelja užalostiti, so žvižge zamolčali in pustili Andersena, da je mislil, da je njegova veseloigra uspešna.

Pozneje je pa Andersen vendar izvedel, da so gledalci njegovo delo izžvižgali in je o tem prestrašen govoril z nekim svojim znancem. Ta ga je pa pomiril: »Zaradi česa ti tega nevolja neha se ti pač ni treba razburjati.«

Andersen je pa o uspehu veseloigre poizvedoval še pri drugih znanih. Ti so ga prav tako hoteli pomiriti in so dejali: »Kaj za to, če dva ali trije žvižgajo, če pa sto gledalcev plošča.« Tedaj je postal Andersen nezaupljiv. Odšel je h gledališkemu ravnatelju in ga prosil, da mu na častno besedo po pravici pove, koliko gledalcev je žvižgalo.

»No, največ deset,« je dejal ravnatelj. Andersen je osupnil. »Število raste, čim več ljudi vprašam o tem. Včeraj mi je neki znanec dejal, da je en sam gledalec žvižgal.«

Ravnatelj se je prestrašil, ko je videl, kako je pisatelja užalostil. Hotel je omiliti, kar je dejal, in je popravil: »Morda je pa vendarle samo en gledalec žvižgal.« Andersen je pa razočarano zavzdihnil: »Potem bi moral biti umetnik v žvižganju.«

Vitamini spremenijo barvo dlak

Najnovejši poskusi pri živalih so pokazali, da s pomočjo vitaminov zadobi živalska dlaka drugačno barvo, kakor jo ima po naravi ali narobe. Poskušali so na primer hraniti podgane z neko posebno hrano, ki ji je manjkalo nekaterih vitaminov in kmalu so dognali, da so podgani na hrbtni repu, po nogah in na glavi začele rasti rdeče dlake namesto rjavih. Ko so podgane dolgo hranili s prei omenjeno hrano, so popolnoma izgubile svoj rjavi kožusček, namesto njega so pa dobile rjastordečega. Ko so čez čas spet hranili živali s hrano, ki ji niso odvzeli vitaminov, so se živali brez škode spet prelevile v rjavi kožusček.

Kako so nekoč ribe lovili

Neki ribiški vestnik je v 16. stoletju svetloval ribičem, kako naj lovijo ribe. Med drugim pravi:

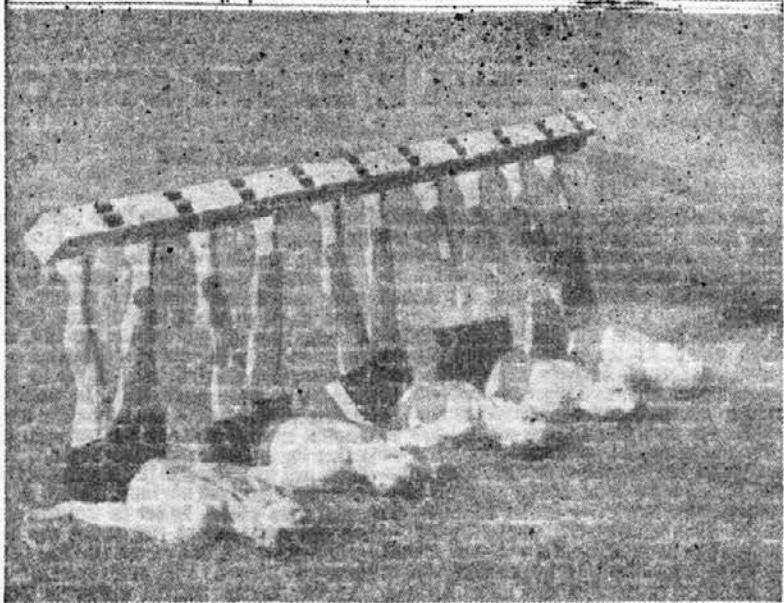
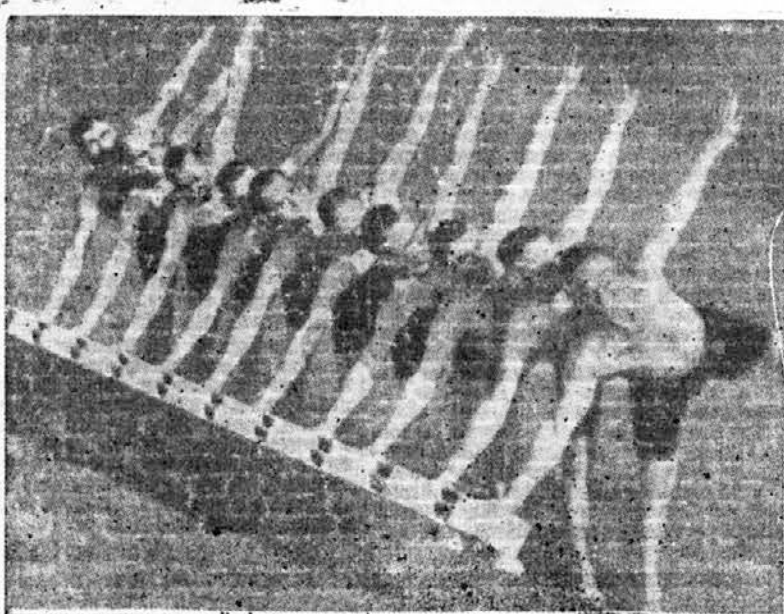
»Če hočete loviti ribe brez mreže, zrežite navadni meseček ali babji prstanec na koščke in jih vrzite v vodo. Majhne in tudi velike ribe bodo cvetli hiti tako omamili, da boste celo velike ribe lahko nježi z rokami.«

Isti vestnik je priobčil tudi tale recept: »Peteroprstnik in koprivo zmeli, poskropi s sokom zimeleza, vrzi v ribnik in sezi v vodo z rokami, ki si jih poprej namazal s testom. Ripe se bodo približale in tako jih boš lahko ulovil.«

»Zimsko spanje« nilske jegulje

Znano je, da se Nilov breg kaj hitro menja. Kar je danes še pod vodo, bo čez nekaj dni pokrito z rodovitnim blatom, kmalu pa popolnoma izsušeno.

V Nilu živi neka posebna vrsta jegulje, ki ne menja svojega življenjskega prostora, temveč napada manjše rečne živali s svojega skrivališča, ki ga nikdar ne menja. Kadar pa Nil upade, ta svojevrstna riba ostane v rodovitnem blatu, se zarije vanj in tako rekoč prespi čas, ko mora živeti brez vode. V tem času njeno srce skoraj ne bije, pa tudi njena telesna toplota zelo pade. Čeprav bi človek mislil, da je jegulja mrtva, živi in ostane živa v blatu včasih po mesece ali celo leta, vse dotlej, dokler Nil spet ne poplavi mesta, v katerem je jegulja skrila. Kakor hitro pa jegulja začuti blagodejno bližino vode okrog svojega telesa, se prebudi in spet zaživi.

L'invenzione di un soldato: nuova specie di travi forate, inventate da un soldato in occidente. Il nuovo atrezzo di ginnastica ha incontrato grande favore ed è usato specialmente negli esercizi ginnici militari in Germania. — Izum nekega vojaka: nove vrste gred z luknjami, ki jo je izumil neki vojak na zapadu. Novo telovadno orodje je že zelo priljubljeno in ga uporabljajo posebno pri vojski telovadbi v Nemčiji.

Slonova kost iz Sibirijske

Slonovo kost, ki jo v Evropi predelujemo za vse mogoče okraske nikakor ne pridobivamo samo od slonov tropičnih džungel. Na bregovih sibirskih rek se danes na več mestih izkopavajo dragocene slonove okleže, ki so tu živi po ugotovitvah znanstvenikov pred približno 20.000 leti. Te velikanke živali so bile oborožene s štiri metre dolgimi in 150 kil težkimi okli.

Vljuden nasvet

Nemški slikar Wilhelm von Schadow je imel med svojimi učenci nekega mladeniča, ki nikakor ni napredoval in je bil najslabši med vsemi. Ta učenec si je lepega dne zlomil nogo in je moral nekaj tednov ostati doma. Ko je pa ozdravel in je spet prišel v umetniškovo učilnico, ga je slikar vprašal, če lahko hodi. Učenec mu je povedal, da zdaj se laže teka, kakor preden si je zlomil nogo. Tedaj mu je slikar vljudno dejal, če mu ne bi morda kazalo, da bi si zlomil še desno roko, ker bi potem najbrže boljše slikal kakor doslej.

šal, če lahko hodi. Učenec mu je povedal, da zdaj se laže teka, kakor preden si je zlomil nogo. Tedaj mu je slikar vljudno dejal, če mu ne bi morda kazalo, da bi si zlomil še desno roko, ker bi potem najbrže boljše slikal kakor doslej.

Dolžniki v »začaranem krogu«

V mnogih predelih Kitajske in Zahodne Indije imajo ljudje navado, da svoje dolžnike prisiliijo k plačilu dolga s pomočjo »začaranega kroga«.

Kjer koli upnik sreča kakšnega svojega dolžnika, lahko okrog njega postelne s palico krog, iz katerega dolžnik pod nobenim pogojem ne sme preiti, preden ni poravnal svojega dolga, ali se pa ni kako drugače pogodil s svojim upnikom. Takšne kroge, v katere upniki lahko priklenejo svoje dolžnike, potem imenujejo »začarani«.

Ločitev pri raznih narodih

V severnem predelu Kitajske ne poznajo ločitvenega problema. Kakor hitro enemu izmed zakoncev skupno življenje ne ugaja več, pred pričami prelomi palice, s katerimi je v zakonskim drugom jedel riž in pri tej priložnosti ločen. Eden izmed zakoncev mora zapustiti hišo.

Tudi Eskimi na Alaski se kaj preprosto ločijo. Mož, ki se je žene na veličal, kratko in malo več dni ne pride domov. Žena mora to možovo odsotnost razumeti, pospraviti svoje stvari in zapustiti hišo, še preden se mož vrne domov.

Se preprosteje so zakonec rešili ločitevni problem v Turkestanu. Kadar zakonska žena prosi svojega moža, če sme v mesto ali po daljših opravkih in ji mož reče samo: »Pojdi!«, ne da bi temu še dodal: »Kmalu se vrni«, tedaj žena ve, da je skupnega življenja konec in brez pomislekov odide za zmerom.

Širom po svetu

40 centimetrov dolgo sipa je ujel neki ribič iz Sonderborga ob danski obali. Sipa je imela deset tipalk. Z ologi si belijo glave, kako je mogla riba, ki živi samo v južnih morjih, zaiti tako daleč na sever.

Na področju severnega tečajnika so znanstveniki ponovno odkrili veliko vročih vrelcev, v katerih doseže voda do 150 stopinj vročine.

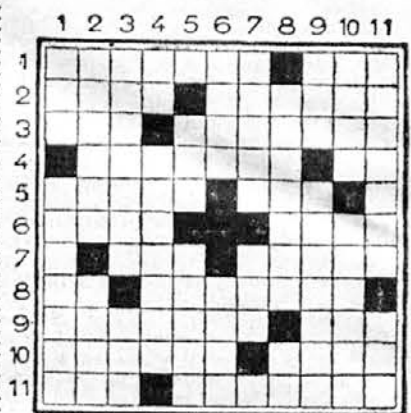
Neka posebna vrsta rakov, ki živi v Atlantskem oceanu, ima na prsih organ, ki izžareva kakor žarometno svetlobo. Rak lahko luč svojega »žaromet« odklopi ali priklopi, kakor mu pač koristi. Zaenkrat znanstveniki še niso na jasnem, čemu rak uporablja svoj »žaromet«.

Več ko 500 hiš je poškodovanih in razdejanih, ki je divjal v začetku tega meseca v Anatoliji. Oblasti so šele zdaj mogle točno ugotoviti škodo.

400 let staro lipo so operirali v mestu Goslarju v Nemčiji. Strohene veje so požagali, velikanske razpoke v deblu pa zalili s cementom. Goslarčani upajo, da to njihova lipo doživi še mnogo let.

UGANKE

Križanka

Vodoravno: 1. Sojemeč; enostavno orožje. 2. Vazalovo svobodno premoženje; glasbeno delo za orgle ali klavir v svobodni obliki. 3. Morska riba; ruska carska rodbina. 4. Ptica, ki je simbol materinske ljubezni; predlog. 5. Naznanja konjenice; rimski cesar. 6. Lahkoatletska panoga; sočivje (množ.). 7. Znak življenja; kamenina. 8. ploščinska mera; zdravilišče v genovskem zalivu (polit. pogodbe). 9. Ovele; nemški cesar. 10. živalski rod; votel. 11. Papiga, nadavek; gnjiloba.

Navpično: 1. Del panja; tujka za duševno bolelost. 2. Ostane nam pri lupljenju; pripadnik starega naroda. 3. Krajevni prislov; žensko ime v kraji obliki. 4. predlog; prodajajo zdravila. 5. Zapostavljen del telesa; slaven švedski tekač. 6. Koprina, ravan. 7. Del konjske opreme; mesto na Novi Gvineji. 8. Ljudožerec; pivo. 9. Industrijska rastlina; pozimi je posebno dobrodošla (4. skl.). 10. Cesar iz 9. vodoravno; ozvezdje poleg Velikega voza. 11. Vitez, plemenit človek; romunska reka.

PREMIKALNICA

P O S E S T V O
K R S C E N E C
R A D O S L A V
K O M B I N A T
B A N O V I N A
O S T R O G O N
P E S I M I S T
S T O L E T J E

Te besede tako vodoravno premikaj, da se navpično zložita dve kreposti.

STOPNICE

1. a a
2. a a a
3. a a a a
4. a c c c c
5. c i i i i i
6. i i i i i i i
7. j l l l l l l l
8. s s s s s s s s

1. predlog
2. kvarta
3. na glavi je
4. moč
5. gora nad Sevnico
6. zver
7. del Frankov
8. sredozemski otok

ČUDOVIT SPREVOD SORODNIKOV

Popotnik sreča nenavaden sprevid. Sprejaj je korakalo 12 starev, za njimi 12 moških srednjih let, nato še 12 mladeničev; na koncu je pa šel starček — prvi stoletnik — s še mladim gospos.

Poslednji starček je čudečemu se popotniku tole povedal: »Ta gospa je moja zakonita žena in dvajdeset mladičev so najini sinovi; možje so moji sinovi in ženini bratje po materi in prednji starci so tudi moji sinovi a njeni bratje po očetu.«

Kako bi razložili to svojevrstno sorodstvo?

SPREMINJEVANKA

1234

Prebiva le pri dnu morja, pa tudi jed nam posladka;

3214

to mesto dolgo že slovi, da vse pokončno ne stoji;

4321

ker sveta je bila žival, Egipt ji rad je žrtvoval.

IZLOČILNICA

Kakrima, pšenica, advent, mentol, prostak, postava.

Iz prve in zadnje besede vzemi po štiri, iz srednjih treh pa po tri zaporedne črke, tako da dobiš star vremenski pregovor za ta mesec.

Rešitev ugank iz prejšnje številke

Križanka: Vodoravno po vrsti: 1. Gvadalupe, 2. Akbar, Udine, 3. uren, okto, 4. Gal, 5. sen, 6. us, 7. va, 8. je, 9. Eva, Ana, 10. nap, 11. ali, 12. P. S., 13. li, 14. on, 15. 9. alet, 16. Uran, stol, 17. luo, ski, Oto.

Zlogovnica: 1. Karelia, 2. Amur, 3. dogovor, 4. stol, 5. rulo, 6. vnama, 7. Astrahana, 8. drobit, 9. Vidra, 10. egost, 11. nesreča, 12. Tatre, 13. umik, 14. jesih, 15. uradi, 16. godba, 17. hajduk, 18. lano, 19. april, 20. dronedar, 21. Indija, 22. dvigalo. Kadar v adventu jug hlad, drugo leto dosti snega rodi.

(Dalje prihodnjic)

VNOVEZARJE

»Torej vidiš,« je nadaljeval važno Gaston, »naš trmasti Clark se je odločil, da mora ostati ta izum naših tovarni. Pregovoril je očeta, naj poudi mlademu inženirju posebno pogodno službo, in celo uganil način, kako bi mu razvezali jezik. Če ga bomo sprejeli v našem domu kakor v svoji družini, ga razvajali in mu celo ponudili naklonjenost domače hiše, se gotovo ne bo mogel dolgo upirati. In ko se bo poročil s teboj ali z Elino, bo naš. Kot svojo doto bo kajpak poklonil tovarni svoj izum in nas rešil vseh skrbi...«

»Toda to je vendar navadna, umazana spletkal« je ogorčeno vzklila deklica.

»Spletka? Zakaj?« je v zadregi vprašal Gaston, videč, kako se je njegova sestra razburila.

»Ali ne vidiš, kako nesramno je, hliniti do tega mladeneča iskrena čustva, samo zato, da bi mu izmamili skrivnost? Prepričevali ga bodo, da jim je drag in simpatičen, čeprav bi ga najrajši poslali k vragu in čeprav jim ni do drugega kakor do njegovega izuma!«

»Glej, glej!« je vzklil Gaston, »ti si pa prava govornica!«

Mladenečeva nebržnost je Janino še podžgala. Prijela ga je za roko in mu jela s poudarkom govoriti:

»Gaston, saj ni mogoče, da ne vidiš, kako umazana je vsa ta komedija? Jaz se je že ne bom nikoli udeležila! In to samo zato, da bi se pomnožili naše bogastvo, povečali naše premoženje...«

Nekaj trenutkov se je obotavljala, potem pa nadaljevala: »Če bi že res šlo samo za to, da bi morala rešiti družino pred propadom, bi morda res mislila, da je moja dolžnost, tako pa... Ne, ne! Upam, da tudi Elina nikoli ne bo privolila v takšno kupčijo!«

»Eh, saj poznaš Elino,« je nekoliko v zadregi odgovoril Gaston. »Zmerom je istih misli kakor mama in pravi čudež je, če se kdaj sprickata. Elina je slabič, ni kakor ti, ki si poddedovala po svoji materi energijo, razum, ljubeznivost...«

»Ne,« je odgovorila deklica in odskakala, da so ji kratki kodri zaplesali okrog vratu, »vsega tega sem se naučila pri babici.«

»Oh,« je ravnodušno vzklil Gaston, »jaz jo komaj poznam.«

»Ne smeš tako govoriti! Babica vas ima vse tako rada. Samo nekoliko čudaka je in svoje glava, kar tudi ni čudno, ko je pa že tako stara.«

Janina se je spomnila, kako je govorila babica o svojih vnukih, in je nekoliko zardela ob teh besedah.

In da bi obrnila pomenek drugam, je smejč se vprašala: »Praviš, da bo pravec drevi pri večerji ta bela vrana?«

»Da,« je zdolgočasno vzdihnil brat, »če bi le vedela, kakšno pridigo mi je naredila mama, da bi se znal vesti pred tem človekom.«

»Saj se vendar ne boš ti poročil z njim!« se je posalila Janina. »Zakaj torej vse te?«

»Nikar se ne šal. Janina! Rekli so mi, da moram biti naraven in vljuden, priščene, odkrit, ljubezniv, tovariški, bratski in da sem pravi idiot, če tega ne razumem. Nisem ti še vsega povedal, ker upam, da ti je to dovolj.«

»Samo to, sirotek moj?«

»Le smej se, grdobal! Narava te je obdarila s odločnostjo, trdno voljo in energijo. Prava mala osebnost si, zato se ne bojiš nobene preizkušnje. Ti se lahko upiraš, ti...«

»Povej mi, Gaston, ti torej trdiš, da sem prava osebnost?«

»In še kakšna! Če bi le slišala, kako se je mama zgrozila, ko je oče predlagal, da bi se ti zanimala za tega inženirja. Rekla je, da imaš tako trmasto nravo, da boš vse pokvarila...«

»Prav je imela!«

»In tako bo morala torej uboga Elina ugrizniti v kislno jabolko in osvojiti tega sodbenežnega Arga, ki prinaša menda zlato runo v svoji inženirski torbici.«

»O, glej no, mislila sem, da res nič ne znaš, pa vidim, da sem se zmotila!« ga je pohvalila deklica.

»Vidiš, ljuba moja, kakšna presenečenja te še čakajo v naši družini!« je ponosno vzklil Gaston. Prijel je po roko in jo peljal proti salonu. »Ves, povedal ti bom rajši vse po pravici,« je smeje se povzel. »Jaz si gotovo ne bi znal izmisliti tako

duhovite primere, toda povedala je je mama, ko je hotela Elino prepričati, da se mora odločiti za tega inženirja. In odtlej mu Elina in jaz praviva Argo.«

»Prav, prav,« se je smehljala Janina, »toda ali ne misliš, da bi bilo dobro, če bi odšla v salon in odpravila družinsko svidenje prej, preden bo prišel ta vaš Argo?«

In odšla sta pod roko v salon, opremljen v slogu Ludovika XVI., čigar razkošni okvir je potrebovala lepa Arletta, da je podčrtala svojo plavaloso lepoto.

Zdaj je stala poleg Eline in je bila od daleč videti kakor njena starejša sestra. Bila je skoraj prav tako vitka kakor Elina, samo nekoliko večja in še slikovitejša. Njene oči so bile velike, toda bolj sive ko plave, zmerom nemirne, široko odprte, begajoče z obraza na obraz.

Arletta de Bergerjeva je bila zelo lepa ženska, kadar je znala krotiti svoje strasti in se je živela v vlogi ljubeče matere in vzorne gospodinje. Če bi jo bil pa kdo videl, ko se je predala svojim mislim, bi se bil ustrašil njenega ostrega pogleda, namrščenega čela in stisnjenih ustnic. Tedaj je bila bolj podobna ujeti kakor nežni plavalosi lepotic, materi dveh odraslih otrok.

Morda Arletta prav zato ni marala svoje pastorki, ker je čutila, da se pred njo ne more prevarjati, da ne zna dovršeno igrati svoje vloge. Zato je tudi izgubila pravi odnos do Janine in je bila do nje sladkobno ljubezniva in pretirano vljudna. Kajpak to Janine ni zasleplilo, narobe, bila je v svoji sodbi do mame celo še strožja in nepopustljivejša, kakor bi bila sicer.

Ko je Janina vstopila v sobo, je utihnila in jo z dolgim posledkom premerila od nog do glave. Okrog lepih, čutnih ustnic ji je zatrepetal komaj opazen ironičen podsmeh.

Janina je kakor lahna ptica poletele k očetu in ga objela.

Gospod de Berger se je prisrčno objel, nato jo je nekoliko podržal od sebe in si jo od vseh strani ogledoval. Ta človek je bil po srcu zelo dober, toda preosaben, da bi njegovim bližnjim ta dobrota kaj hasnila. Vsa svoj stavek je izgovoril s posebnim poudarkom, prepričan, da vselej, kadar odpre usta, pove kakšno novo odkritje.

Po nekaj sekundah premišljanja, ko je ugal, kaj tehtnega naj bi spet povedal, si je popravi enočnik in v važno dejal:

»Hči moja, lepo od tebe, da si prišla!«

Šele nato jo je poljubil na čelo, nežno in tako, kakor poljubljajo očetje svoje izgubljene hiše v modernih filmih. Janina je čutila, da bo takoj prišel z besedo na dan. Pomislila je: »Mudi se jim, toda...«

Nato je stopila k mamehi in jo vljudno pozdravila. Izpod gostih trepalnic je lepa Arletta kritično ogledovala svojo pastorko in s sladkim glasom hvalila njeno vitko postavbo in polnost njene toalete.

Gospoda de Bergerja so ti dolgi razgovori med ženskami natezali, kakor bi bil na natezalnici. Vrteč v rokah svoj enočnik je premišljeval, kako bi najhitreje prišel do cilja in se s kislno-sladkim smehljajem vzklil:

»Da, da, ljuba moja, takšne stvari mešajo moškim glavam.«

»Čelo Arga,« ji je prišepetnil Gaston in se hudomušno namuznil.

Gospod de Berger se je obrnil k dekcu in strogo dejal:

»Gaston, povedal sem ti že, da ne trpim bedastih šal!«

In čez čas je z naporom dodal:

»Naš mladi sodelavec je tako ljubezniv, da bo večerjal z nami. Vsak čas bo tu, Janina, lahko bi bila prej prišla iz svoje sobe,« je nekoliko očitoje pristavil.

»Klepetala sem z Gastonom,« se je ljubko opravičila deklica.

»Dobro, dobro... Tvoja sestra ti je menda že vse razložila. Veš, za kaj gre in kaj pričakujem od tebe... ali od nje.«

»Oprosti, očka,« ga je prekinila Janina, »Elina mi je rekla, da želiš, naj se poročim s nekim gospodom...«

Gospod de Berger je nejevoljno odskakal, nato se pa vzravnil in oznanil:

»Hočem, zahtevam, in ne želim!«

»Prijatelj,« ga je prekinila mameha, »ti ne moreš...«

»Kako?« je visokostno vzklil gospod de Berger. »Ne morem? Kje ste že slišali, da se je nekdo kakšnemu de Bergerju postavil po robu, in sicer v njegovi lastni hiši?«

Lepa Arletta je na videz prepričana ponižno sklonila glavo in gospod de Berger je še bolj košato pogledal okrog sebe.

Na Janino očeto nastop ni naredil posebnega vtisa. Mirno je nadaljevala:

»Vse to mi je že Elina povedala, vendar ne vem nečesa, kar je zame zelo važno: kaj je vzrok tej poroki?«

Gospod de Berger se je naščepiril kakor petelin pred bojem. Naglil se je naprej, da je njegov mesnat podbradek mahljaj čez snežnobeli ovratnik.

»Zelo resni in važni vzroki so, toda na žalost jih ne utegnem zdaj pojasnjevati. Vidi, da sta od tvojega smehljaja in od tvoje ljubkosti odvisna naše bogastvo in morda tudi čast našega imena!«

»Ne razumem te,« je mirno odgovorila Janina, »toda mogoče je celo prav, da te ne razumem.«

»No, vidiš,« se je oddahnil gospod de Berger, prepričan, da se je že zelo približal svojemu cilju, »doutelma si, za kaj gre in veš, kaj ti je storiti. Čisto odveč je, da bi se razumela povrh. Veš, da utegne ta sodelavec,

svojih otrok častno besedo, mi primere za puhle šale!«

»Očka, saj ti dajemo častno besedo,« je vzklila Elina, presenečena zaradi svečanostnega razpoloženja.

»Otroci moji, razumeli boste, da sem vam izkazal svoje največje zaupanje, ko sem vam razpal svojo skrivnost. Če boste zlorabili to mojo dobro vero, se bo zgodilo nekaj strašnega. Mislim, da se lahko zanesem na vas, ali ne?«

Pristopil je k Janini, ki je pobežala glavo in strmela v parket.

»Janina, kaj pa ti? Tudi ti mi daješ častno besedo, mar ne?«

Dvignila je oči, ki so bile zdaj čisto temne. Ko je pa zagledala zmehčani in ponižni očetov obraz, kakršnega ni bila vajena, je tiho dejala:

»Oče, zaklinjam se, da bom molčala o tej... kupčiji. Vendar naj ti hkrati povem, da se je jaz nikoli ne bom udeležila!«

»Kaj? Kako?« je razburjeno vzklil tovarnar. »Kaj pa spet to? Psi! Evo ga! Tiho!«

Vsa slovitna hladnokrvnost ga je pustila na cedilu. Snemal in pripenjal je svoj enočnik in kakor mesečnik odtaval k vratom.

Gospod! Ljubi prijatelj!« je vzklil in se na klanjal. »Kakšno veselje za nas! Dovolite, da vam predstavim svoji ženi... svojima hčerka-ma.«

Svečano ceremonijo predstavljanja je prekinil spontan, presenečen Janin vzklid: »Vi ste to!«

V elegantnem, stasitem mladenci, ki je stopil v sobo, je spoznala belega princeza iz Juanskega zaliva, ki je nanj tako pogosto mislila.

»Vi?« je ponovila zamišljeno.

Njega to sročanje očito ni tako vznemirilo. Vljudno se je priklonil in z očarljivim smehljajem zašepetal:

»Torej je le bilo na svidenje! Ali vam nisem rekel, da je življenje čudno in nam pripravljala zanimiva presenečenja?«

Janina ga je še zmerom začarana gledala. Njen lep obraz je preletel izraz žalosti in razočaranja.

»Sama ne vem, kaj bi rekla,« je zamišljeno dejala.

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlobila srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

TOVARNA JOS. REICH
LJUBLJANA

VII

Zakaj prav on?

»Torej niste veseli, da se spet tako slučajno srečava?« je nekoliko razočarano vprašal inženir.

Janina je še zmerom strmela vanj s široko odprtimi očmi.

»Da... ne,« je neodločno zašepetala, »ne morem verjeti, da ste to vi, prav vi!«

»To je pa dramatično svidenje!« je vzklil Gaston, da bi priskočil na pomoč svoji sestri.

Gospod de Berger se je med tem časom toliko zbral, da je s pomočjo svoje spretnosti, duhovite in lepe žene odvrnil gostovo pozornost od Janine. Gospa Arletta je zaveslala h gostu in vzklila:

»To je pa res nenavadno! In ti, nagajivka, nam nisi nič omenila!«

»Kako, saj nisem vedela, kdo bo naš gost!« se je branila Janina. Utihi-bila je in izpod čela pogledala zbrano družbo. Ni bilo videti, da bi hotela še kaj povedati.

Nameste nje je izpregovoril mladi inženir:

»Že prvič sva se, kakor danes, čisto slučajno srečala. Pred dvema mesecema se je na mojem letalu pokvaril motor prav nad posestvom, kjer je gospodična zalivala cvetlice. Nikoli ne bom pozabil gostoljubnega sprejema stare gospe de Bergerjeve in zelo sem hvaležen gospodični, da se je tedaj tako zavzela zame.«

»Prekrasno,« je zadovoljno vzklila gospa Arletta, »torej se v tem kraju odslej ne boste več počutili kakor tuje!«

Tudi mi bi vam radi življenje pri nas naredili kar najbolj prijetno!« se je vmešal še gospod de Berger. »Naša hiša je vaša hiša. Naši otroci naj vam bodo vodniki. V garaži stojijo trije avtomobili, če bi se vam zahotelo šofiranja. Gaston igra tenis in moji hčerki kajpak tudi...«

HUMOR

Skrivnost

V tramvaju: »Gospod sprevodnik, dve vozovnici.«

»Do kam pa?«

»Tega vam pa pod nobenim pogojem ne povem. Z čeno se namreč peljeva do gostilne, kjer človek dobi izredno velik obrok jedi.«

Priloga

V gledališki loži sedel znani urednik velikega dnevnika, poleg njega pa elegantna dama.

Neki gospod v parterju vpraša svoje-ga sosedo: »Ta dama v loži je gotovo urednikova žena, kajne?«

»Ne,« pravi sosed, »to je samo njegova večerna priloga.«

Otroška radovednost

Janček vpraša starega očeta: »Po-vej mi dedek, iz česa nas je ljubi Bogec ustvaril?«

Ded: »Drago dete, mi vsi smo iz prsti.«

Janček: »Potem je pa morala biti v zemlji velika luknja, ko si bil ti gotov, dedek.«

Ne pozna dragih kamnov

»Ljubi, kdaj bom pa dobila prstan, ki si mi ga pred mesecem dni obljubil?«

»Ali naj bo to ultimat?«

»Ne, dragi, rajši rubin.«

Prva nagrada

Ivan Mrhar pride z živinske razstave domov in ves srečen vpraša:

»Ali veste kdo je dobil na živinski razstavi prvo nagrado?«

»No, kdo?«

»Jaz.«

Da je vsem prav

Zid je bolan. Zena ga sili, da bi šel k zdravniku. Naposled se Zid le ukloni in gre k bližnjemu zdravniku, ki ga preišče in mu napiše recept. Zid plača, zmaže z glavo in odide. Ker je zdravnik Zidova žena že prej opozorila, da je njen mož zelo nezaupljiv, stopi zdravnik za njim, da bi videl, če bo kupil zdravilo. Zida dohiti, prav ko stopi s stekleničko zdravil iz lekarnice. Ko mu pa dalje sledi, ga vidi, kako v nekem kotu stranske ulice, stekle ničko odpre in izlije zdravilo iz nje. Potem spravi stekleničko v žep in hoče oditi. Tedaj stopi zdravnik k njemu in ga vpraša:

»Gospod, zakaj ste prišli k meni, vzeli recept, odšli v lekarno in zdravilo kupili, če ste ga zdaj izlili proč?«

Zid se nasmehne.

»Recept potrebujem, da bom ženi dokazal, da sem bil res pri zdravniku, steklenico pa zato, da lahko dokazem, da sem v lekarni dobil zdravilo.«

»Zakaj ste pa zdravilo izlili?«

»Poslušajte, gospod doktor! Plačal sem vam, ker vem, da morate živeti. Lekarnarju sem plačal za zdravilo, ker mora tudi on živeti. Zdravilo sem pa izlil zato, ker hočem tudi jaz živeti.«

Nevarnost zmrznjenja

Kako se obvarujemo hudih ozeblin in smrti zaradi mraza

Zmrznjenje je prav za prav motnja krvnega obtoka in prehrane v našem telesu. Po navadi zmrznejo najprej tisti deli našega telesa, ki imajo najšibkejši krvni obtok, torej okončine. Ni tako redko, da nam zmrzne uho, prst na nogi ali roki. Tudi nos je precej izpostavljen mrazu.

Kakšni ljudje hitro zmrznejo? Lačni, izčrpani, utrujeni in pijani. Večkrat smo brali, da je zmrznil pijanec, vračajoč se pozno ponoči iz gostilnice, lačen popotnik sredi ledene noči, ali vojak, ki je na straži zaspal.

Organ, ki jame zmrzevati, postane bel in neobčutljiv. To pomeni, da je krvni obtok v tem organu že čisto oslabil, ali ga pa sploh ni več. Če tisto mesto drgnemo s hladno vodo, snegom ali volneno obleko, se počasi vrne krvni obtok v organ in nevarnost zmrznjenja je odstranjena. Pri tej prvi stopnji zmrznjenja, ki ni drugega kakor huda ozeblina, se tkivo le malo izpremeni, zato škoda ni tako huda. Z drgnjenjem in poznejšim

zdravljenjem čisto obnovimo tkivo in ozeblina izgine brez posebnega sledu.

Pri drugi stopnji zmrznjenja so poškodbe že resnejše. Pokožnica odpade, namesto nje se pokaže druga. V krvnem obtoku nastanejo hude motnje. Če človeka, ki je prišel zmrzovati po vsem telesu, takoj nenadno prenesemo v zakurjeno sobo, tvega-mo njegovo življenje. Krvni obtok se namreč ne more tako hitro obnoviti, nastanejo hude motnje in v dveh, treh urah človek lahko umre. Zato je treba na videz zmrzlega človeka najprej otresti s snegom, volnenim blagom ali mrazu vodo na mrazem prostoru in ga šele počasi privajati na višjo temperaturo. Pozneje se mora takšen bolnik zdraviti v bolnišnici z masažo in toplimi kopelmi. Po drugi stopnji zmrznjenja ostanejo nekaj časa hude oteklina, neprijetne posledice slabega krvnega obtoka.

Pri tretji stopnji zmrznjenja krvni obtok čisto preneha. Organi prično odmirati in človek umre. Odmrli organi so neobčutljivi in odpadajo, če se jih dotaknemo.

Zakaj nekateri ljudje zmrznejo, drugi pa ne

Zdrav, sit in spočit človek ne zmrzne tako hitro kakor šibak in malo odporen, lačen in utrujen človek. Ven-

Marcel se je vljudno priklonil. Ni bil videti posebno presenečen nad lju-beznivim sprejemom svojih gostite-lev, vse bolj se je zdelo, da spreje-ma njih gostoljubnost kot samoumev-nost in ne kot posebno naklonjenost.

Gospod de Berger je menda to za-žutil, zakaj nenadno se je zmedel in njegova prirojena zgovornost ga je pustila na cedilu. Podlegel je nedo-ločenemu čaru mladencevih nasmeha-nih in nehoti nekoliko podsmehljivih ustnic.

Kakor da bi samo tega čakal, se je Marcel obrnil k Janini, ki je še zme-rom molčala. Gospod de Berger je iz-koristil to priliko in je zašepetal svoji ženi:

»Res imeniten dečko! Zelo dostojan-stven, odličniški, ima izvrsten na-stop...«

»Čelo preizvrsteno,« je komaj slišno siknila lepa Arletta skozi bele zobe.

»Kako? Ljuba moja, ne razumem te!«

Za njunim hrbtom je mladi letalec obnjel spomine iz Juanskega zaliva. Njegov pogled je nežno in občudujoče počival na Janininem obrazu, ko jo je vprašal:

»Gospodična, bojim se, da vaše cvet-lice niso marale vode iz cisterne, ki sem jo bil tako usmradil z benci-nom?«

»Zdaj pa tudi nam povejte, kako sta se prav za prav spoznala?« je vprašala Elina, ki ji ni bilo všeč, da se mladi gost tako malo zanima zanjo.

Ljubeznivo in veselo ji je podrobno razložil svojo dogodivščino. Elina je sleherni gib, sleherni besedo spremljala s pohvalnim prikramljanjem. Samo Janina je kakor uročena strmela v tla in le kdaj pa kdaj pogledala le-talca s svojimi temnimi očmi, ki pa v njih zdaj ni bilo več zlatih iskric ve-selja ali navdušenja.

Tudi med večerjo je ostala tiha. Zamišljeno je gledala v svoj krožnik: zdaj pa zdaj je začutila na sebi pre-senečen Marcelov pogled. Slišala je, kako se je vedro razgovarjal z nje-jim bratom in njeno sestro, kdaj pa kdaj so se vsi trije neskrbno zasme-jali.

Sirota Janina se je počutila čudno izgubljeno med nemirno očetovo ra-dovednostjo, prisiljeno ljubeznivostjo svoje mamehe in neskrbno veselostjo drugih družinskih članov. Zdelo se ji je, da izgublja tla pod nogami in da se ji vsi občutljivi občutki utapljajo v mučni duševni razdvojenosti.

Preveč vprašanj, preveč neresnih problemov jo je mučilo, da bi mogla vnamarno kramljati s svojim soso-dom, kakor je tako dobro znala Elina.

Še zmerom ni mogla razumeti, ka-ko da bi naj bil prav Marcel glavna oseba grde komedije, ki jo kujeta njen oče in mameha in ki se je tako upirala njeni pošteni nravi. Sicer se ni vedela, kakšen je cilj te nenavad-ne kupčije, toda prepričana je bila, da mora biti poguben in mračen. Že sama misel, da bi bil ta prijetni mla-denci, ki je bil tisti večer do nje ta-ko iskren in odkrit, žrtve intrige nje-ne mamehe, jo je spravljal v nekakš-no duševno paniko, ki je vse dotlej ni poznala.

Zaklela se je sama pri sebi, da se te grde igre nikoli ne bo udeležila.

»Nikoli!« je ponavljala sama pri sebi. »Že to je dovolj, da ga ne smem opozoriti, da mu ne smem povedati, naj bo previden, naj se varuje ma-čehe, očeta in naše hiše. Oh, zakaj sem dala očetu častno besedo? In za-kaj je prav on prišel sem? Zakaj je pustil dobro službo preizkuševalnega pilota v neki drugi tovarni in prišel semkaj, kjer preži nanj toliko ne-varnosti?«

Brž ko so servirali črno kavo in se je družba nekoliko razbila, je iz-rabila priložnost in odšla na stopni-ce, vodeče na vrt. Hotela je pomiriti razburjenost, ki se je polastila vsega njenega bistva, hotela se je zbrati... Vsa je vztrpetala, ko je zaslišala tik sebe znani, simpatični glas:

»Nocoj niste bili posebno zgovorni, gospodična Janina.«

Odvrnila je nehoti ostro: »Tukaj nikoli toliko ne govorim kakor v Ju-anu.«

»Potem mi bo pač še pogosto žal za tiste lepe ure,« je nežno odgovoril.

(Dalje prihodnjije)

10 DNI PREZGODAJ

Ali želite klasični uvodnik o božičnih darilih?

Prav, toda jaz bi rajši pisala o...

...svoji željah. Da, tako sebična sem letos. Zamislite se nekoliko vame. Vsako leto pred božičem se na lepem spominam: saj res, napisati bo treba nekaj besed o božičnih darilih. Nekaj besed, ki so vsako leto iste.

Najprej slonim nad praznim papirjem in premišljam, kakšna darila sem videla v letošnjih izložbah, skrbno zavita v zelen celofan in okrašena s smrekovo vejico, posuto z umetnim snegom. Na tihem se čudim, ker počasi spoznavam, da so ta darila vsako leto ista. Novo izšla knjiga kakšnega svetovnega avtorja, naličeno pero v črničici z baršunasto prevleko, garnitura toplega perila, ovratna ruta, zgrajena kakor namizni prt in z izredno visoko ceno, ovoj za knjigo iz usnjene imitacije, velika škatla pisemskega papirja, ki ga zlepa ne moreš porabiti in je učinkovit samo v izložbi, posledek iz keramike z rdečim sončnikom in rožnatim jezičkom, ki na njem sedi muha, trebušata steklenica kolonjske vode z napisom „occasion“, zapetnica iz dubljskega zlata, ki ob njej že slutiš, da bo v nekaj mesecih potemnela... in kaj bi še naštevala, saj sami veste!

Da, toda jaz bi morala napisati kaj posebno novega, mašteti kaj neslutnega, nekaj, kar je praktično, toda ne žaljivo praktično, lepo, toda ne drago, nekaj, kar naj splete zlato nit zaupanja od srca do srca. In nato se spomnim na škatlo s krpami, ki je kajpak v vsakem gospodinjstvu, na klej, na poceni patentne zadrgice, ki z njimi lahko čudeže delaš, na lepo poslikan svileni papir, ki je v njem vsako darilo videti praznično. In nehoti se spomnim na tiste sladke ure, ki smo jih preživeli otroci za hrbitom staršev, ko smo pripravljali na skrivaj svoja božična darila: prtiček z verižnim vbo-dom, ki smo se ga učili v prvem razredu, izvezene copate za očeta, ki so še zdaj nedotaknjene neke v omari, tople, na roko pletene nogavice s skakano peto...

Takšna darila v moderni izdaji so: majhna popotna torbica za toaletne potrebščine iz pisanega kretona in na patentno zadrgo, preobleka za ogrevanik v postelji, sešita iz dveh plasti prešitega blaga, med katerimi je topla vata, kozarčki za začimbe iz pergamenta — navadno jih uporabljamo za med — z napisom in risbico za čimbe, ki jo bomo hranili v njem, okrogla škatla za klobuke iz lepenke, prevlečena s taftom in z veliko, apartno pentljo na pokrovu, pisemski papir, ki smo ga sami poslikali z ljubkim ornamentom... in kaj naj bi vam še pripovedovala, saj sami veste!

In najbolj čudno je to, da vsako leto te nasvete z zanimanjem preberemo in naredimo dober sklep, da

bomo odslej darovali samo originalno, osebno, od srca do srca, nato pa vseeno stopimo v trgovino in kupimo že zavito knjigo modernega avtorja, ali prav tisto nič posebno originalno ovratno ruto, ali pisemski papir, ki ga sami ne bi bili nič kaj veselili. Da, tisti, ki so posebno varčni, vzamejo celo iz predala božični papir, ki so ga lani, ko so dobili darilo, tako skrbno zganili, in zavijejo vanj letošnje darilo...

Sama ne vem, zakaj mi letos ne gre od srca beseda o božičnih darilih. Morda zato, ker si sama želim nekaj prav posebnega, prelepega in edinstvenega, nekaj, kar ni razstavljeno v nobeni izložbi, narisano v nobeni božični reviji, nekaj, česar se še nihče ni dotaknil. Če bi me vprašali, kaj je to, vam ne bi znala odgovoriti. Morda je šopek vseh tistih želja, ki se v dolgih letih niso nikoli izpolnile in zdaj trkajo na moje srce. Včasih se mi zadi, da je samo želja, da bi sama imela toliko, da bi obdarovala vse tiste, ki jih imam rada. Tako obdarovala, kakor sem toliko let samo pisala o obdarovanju in darilih.

Denimo, da bi imela tisočak ali dva in bi smela ves denar porabiti za darila. Ker sem vajena računati z vsako paro, bi gotovo tudi zdaj skrbno računala, toda zdaj bi se mi to ne zdelo prozaično. Saj želje mojih dragih so tako vsakdanje, tako skromne.

Kako dolgo si mama že želi tople, lepe, suknene gamaše. Ne takšne, ki so poceni in jih delajo pod roko, ne, prav tiste, ki jih je videla v lepo urejeni izložbi, pod jarko lučjo, prav tiste, ki ne izgube lepe oblike, tudi če jih nosiš več mesecev. In očetu bi kupila cigarete — ne, to bi se mama jezila! — nekaj pletenk dobrega vina in kaj poštenega za pod zob. In njemu srajc, trpežnih in lepih hkrati, čeprav so nekoliko dražje, tako da bi si vsak drugi dan lahko preoblekel srajc. In robcev, kranskih robcev, ki se vsaj pošteno lahko vseknese vanje! In turškega medu za dva kovača, pa orehovit piškotkov in nadevanih sladkorčkov, oblitih s čokolado... In za našo Tinko nov, lep klobuk, da ji ne bi bilo treba nositi tistega, ki ga je že lani podedovala po mami, pa še par sto lir, da bi lahko kupila vsem svojim ljubim tisto, kar bi rada in kar zdaj ne more, ker nikoli nima dovolj denarja.

In potem bi nakupila še polno drobnih, ljubkih daril za tiste, ki bi jih že vsa ta leta rada obdarovala, pa jih nisem mogla. Igrač za kopicco otrok svojih znancev, velik koš jestvin za neko gospo, ki je ostala brez sredstev, vse tisto, oh kaj naj bi vam še naštevala, saj sami dobro veste!

Saška

Popoldanska bluza iz rožnatega krepca s prednjim delom, pošitim z drobnimi robčki. Ob vratu je zapeta s petljo. — Temnordeča bluza iz satena, obrnjene na motno stran. Monogram je iz svetle strani. — Elegančna bluza peščenorumenih barve, okrašena z gumbi rjave barve, prav takšne, kakršno je krilo. — Dolga bluza iz sivga volnenega blaga. Originalno je obrobjena z istobarvnim satenom, ki na bokih prehaja v ohlapna žepa.

ŽENSKI RAZGOVORI

Gdč. B. M., Ljubljana. Za Vaš nedostatek, ki pa pri Vaših letih ni tako redek, je najbolj priporočljiva posebna telovadba, ki jo moramo pa redno vaditi, če hočemo doseči zaželen uspeh. Posvetujte se s kakšno učiteljico telovadbe ali kozmetičarko, da vam bo nasvetovala primerne vaje. Dve takšni vaji sta na primer: vzemite meter dolgo palico in jo primite na obeh koncih. Držite jo vodoravno pred seboj, nato jo pa z zamahom dvignite čez glavo, tako da imate palico zdaj zadaj ob hrbtu. Kajpak ne smete z nobeno roko spustiti konca palice. Vsak dan naj bo razdalja med rokama manjša. Kolikor manjšo razdaljo boste dosegli, toliko večji bo učinek te vaje. Druga vaja: vzemite v vsako roko pol kile težko ročko ali kakšen drug predmet, težak pol kile (obtežilnik za pisma itd.). Važno je,

izkušen zdravnik. Te hormonske injekcije, pilule ali kakšni drugi hormonski preparati niso škodljivi, vendar se je pa že zgodilo, da je reakcija bila prevelika, če hormonskega postopka ni nadzoroval zdravnik. K temu postopku se zatekajo predvsem starejše ženske, ki so jim prsi uplahnile zaradi bolezn, dojenja itd.

Gdč. K. I., Ljubljana. Tožite, da imate krhke, brezbarvne trepalnice, ki se prav slabo podajo k obrazu in delajo izraz očel nelep, prazen. Radi bi vedeli, ali je kakšen dober pripomoček za porast trepalnic. Eden izmed prav dobrih pripomočkov, ki pa počasi učinkujejo, je navadna vazelina. Trepalnice, ki jih vsak večer redno negujemo z vazelino, si kmalu opomorejo, postanejo daljše, odprnejše in temnejše. Prav tako je izvrsten pripomoček ricinovo olje. Vsa dobra barvila za trepalnice so izdelana na bazi ricinovega olja. Vendar vam ne bi priporočala, da bi si trepalnice barvali. To ni posebno lepo, ker umetne trepalnice naredijo izraz očel trd in prazen. Če se jokamo, polimo ali zmočimo, se nam barva še razmaže po obrazu. In prav nič ni časa primerno, če tekamo okrog z debelo pomazanimi trepalnicami in karminastomardeženimi ustnicami!

Če hočete, da se vam bodo trepalnice hitro popravile, si dajte v lekarni izdelati tole tekočino: acidum gallicum 1.0, oleum ricini 4.0, vaselinum album 10.0, oleum lavendulae gtl VII. Vsak večer si naščerkajte trepalnice z drobnim ščetko, ki ste jo kupili nalašč v ta namen in pomočili v to tekočino, ki ste jo prej nekoliko premešali. Čez noč pustite olje na trepalnicah.

Saška

* Modni utinki iz Pariza

Letošnje zimo bodo Parižanke nosile...

... veliko raznih telovnikov iz sukna, krzna, volne, polovice iz blaga polovice iz krzna;

... lahke in ljubke popoldanske obleke iz volnenega blaga ali baršuna pošite z navivki, trakei in lepimi pošitki iz drugega blaga;

... zimske komplete sestavljene iz širokega rjavega plašča brez drobnokockasto blago v rjavi in beige barvi z ozkim baršunastim ovratnikom;

... plašče, ki se zgoraj tesno prilagajajo, spodaj so pa spredaj zelo nabrani;

... krznenne športne plašče, podobne kmečkim kožuhom, iz kože, ovce in jagnječjega krzna;

... dolge uhane iz pisanih obročkov, ki jih obesimo drug v drugega ali pa majhne čopke, sestavljene iz nežnih bisericov;

... na roki več zapetnic, na katerih visijo vse polno starinskih obeskov, srčk, golobčki, ključki, detelice in podobno.

Okvirjenje slik in goblenov ter vsa steklarska dela izvršujem strokovno in po zmerni ceni.
I. GAMBERGER — Ljubljana
Kolodvorska ul. 18

DARMOL

najboljše odvajalno sredstvo

da sta obe ročki enako težki. Krožite nekajkrat s tako obteženimi iztegnjenimi rokami proti desni in proti levi. — Masaže vam ne priporočam, ker jo more izvajati samo strokovnjak in precej stane. Zelo koristne bodo pa preje kopeli z nepretrdno ščetko. Te kopeli so posebno primerne zjutraj po telovadbi. Mrzle kopeli ohranijo grudi čvrste. Zanimivo bi bilo tudi vedeti, zakaj imate slabo razvite grudi. Morda nosite preozko perilo, morda imate slabo držo ali sključen sedež. Dobra drža je neobhodno potrebna za lepe prsi. Preizkusite se, kako se držite. Dajte si na glavo skodelico — bolje ne iz porcelana — in hodite vzravnanji nekajkrat po sobi. Če vam bo skodelica drčala z glave, pomeni to, da imate slabo držo. Vzravnejte se tako, da vam bo tudi pri hitri hoji obstala na glavi; zdaj ste lahko prepričani, da se dobro držite. Ne pozabite na lepo držo tudi v šoli, pri sedenju doma in na cesti.

Skoraj vsi športni so koristni za razvoj prsi. Posebno koristno je plavanje. Poleti torej dosti plavajte. Tudi tenis, veslanje in smučanje so športi, ki pospešujejo razvoj prsi. V skrajnem primeru — ta pa pri Vas še ne pride v poštev, ker ste še mladi — se zatečejo ženske k hormonskim injekcijam, ki jih pa sme injicirati samo

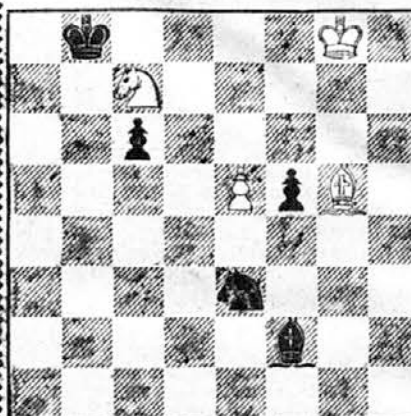
Originalno pokrivalo za mrzle dni iz volnenega blaga ali jerseyja. Petlja, ki maha po hrbtu, je na koncu okrašena s krznom, iz kakršnega je ovratnik.

Urejuje A. Preinfalk

Problem št. 207.

Sestavil A. P. Gulajev

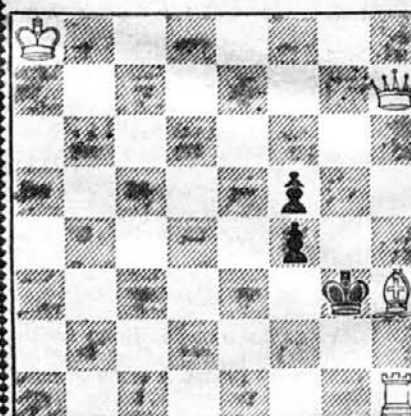

Beli na potezi zmaga.

Jasno je, da je edina nada belega prosti kmet; kako mu bomo utrlili pot do dame?

Problem št. 208.

Sestavil C. Behting

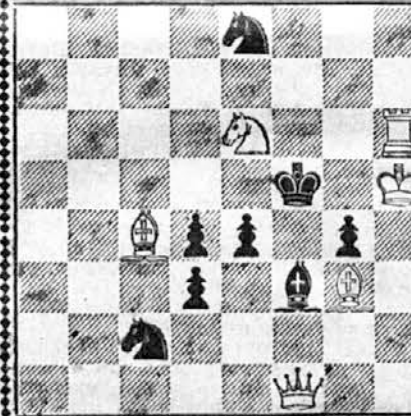

Mat v 3 potezah.

Lepe variante.

Problem št. 209.

Sestavil J. Jonas

Mat v 2 potezah.

Katalonska otvoritev

K. Richter — K. Rohaček
Monakovo 1942.

1. d4, d5. 2. Sf3, Sf6. 3. e4, e5. 4. Sc3, Le7. 5. g3 (Iz damskega gambita beli naknadno zavija v katalonsko igro; pri tem že pripravljaja žrtve kmeta, ki se je Richter poslužil, kjer se le da.) 6. Lg2, 0-0. 7. 0-0, e5. 8. d5, d7 (Črni torej zares igra na kmeta.) 9. e4, Sbd7. 10. De2, Lxex5. 11. e5, Sd5. 12. Sb5, De6. 13. Sbd4, Lxd4. 14. Sxd4, De5. 15. Td1, b5? (Črni ničesar ne sluti, drugače bi se prej zavaroval n. pr. s Te8.) 16. Sf5!, Lb7. 17. Lxd5, Lxd5. 18. Txd5! e5. 19. Dg4, g6. 20. Sh6+, Kg7. 21. Dxd7. (Beli je zaslužil veliko kvaliteto, kar je za zmago že zadosti; črni damski kmetje pa so še zelo nevarni.) Tadaš. 22. Dh3, d4. 23. Sg4, h5. 24. Lh6+, Kh7. 25. Lxf8, Txf8. 26. Dh4 (Zaradi slabotne črne rokade je beli še nekaj zasegel; zdaj črni zapravi še kvaliteto, vendar je tako ali tako izgubljen.) d3. 27. Sf6+, Kg7. 28. Sd7, Dd5. 29. Df6+, Kg8. 30. De7 (To izsilil še menjavo dam.) Daš. 31. Dxf8+, Dxf8. 32. Sxf8, Kxf8. 33. f4, Ke7. 34. Kf2, Ke6. 35. Ke3, Kd5. 36. h3, a5. 37. a3, Kc5. 38. g4, Kd5. 39. Td1, Kc5. 40. f5 črni se je vdal; trdnjava je le premočna.

Praktični nasveti

Če hočete osvežiti staro preprogo, jo zdrgnite z metlo, ki ste jo namočili v slani vodi. Pazite pa, da metla ne bo mokra, temveč samo vlažna.

Zdaj, ko je zima tu, bo kaj neprijetno pomivati stopnice, ki niso pokrite s streho, ker voda zmrzne. Da se to ne bo zgodilo, dodajte topli vodni pest soli in tako voda ne bo zmrzovala.

Kadar kuhate jajca v trdo, jih najprej pomočite v hladno vodo ali pa vsaj obrišite z vlažno krpo, preden jih daste v krop, ker tako lupina ne bo počila.

NAS NAGRADNI NATECAJ

Kotiček za praktične gospodinje

Za vsak prispevek, objavljen v tej rubriki, plačamo 10 lir

Črni koren

Dobili smo nekaj receptov o malo znani vrtni rastlini črnem korenu, ki ima zelo fin okus, žal je pa pri nas še premalo razširjen in poznan. Mogoče bodo ti recepti pripomogli k razširitvi te rastline, o katere načini pridelovanja smo obširneje poročali v »Družinskem tedniku« št. 9 od 26. marca in v št. 10 od 2. aprila t. l.

Črni koren je zelo hvalječna prikuha, vendar je pri gospodinjah vse premalo upoštevana. Uporabljamo ga na več načinov v prehrani pa tudi v zdravilstvu. Ker ima manj redilnih snovi, ga priporočamo debelšnim ljudem, trpečim za prolinom, proti raznim težkočam v prebavi, proti želodčnim in črevesnim čirum. Zunanje ga uporabljamo svežega v obliki kaše ali izvilčka za obkladke oteklin, ki jih mehča in blaži bolečine. Notranje ga jemljemo po dve do dve in pol čajni žlički na kozarec vode 1—2krat na dan. Stremo ga v prašek ali pa ga na drobno zrežemo.

V kuhinji ga uporabljamo na več načinov kot prikuho, solato, ker ima zelo dober in mil okus, nekako med belušem in cvetoč.

Črni koren kot solata. Korenu ostrgamo kožo in ga polagamo v mrzlo vodo, kateri dodamo nekoliko kisa ali limoninega soka. Zrežemo ga na kolesčke in kuhamo v slani vodi. Kuhane ga odcedimo in pustimo ohladiti. Ko je hladen, ga stresemo na krožnik ali v skledo, potresemo s seseklim zelenim peteršiljem, zabelimo z oljem in po potrebi s kisom, dobro premešamo in povrhu potresemo s poprom. Dober je s krompirjevim pirejem. Za bolnike ga na pripravo brez popra.

Črni koren v prežganju. Pripravimo ga prav tako kakor za solato, le da ga še toplega stresemo v prežganje, ki ga po možnosti naredimo z maslom. Dobro premešamo, potresemo s seseklim zelenim peteršiljem, opopramo in zalijemo z juho. Po potrebi še dosolimo. Ko še nekoliko povre, ga damo s krompirjevim pirejem na mizo.

Črni koren ocvrt. Najboljši okus ima ocvrt koren, ker je podoben okusu po sardelah. Za cvrtje kuhamo črni koren v koži. Ko je napol kuhan, ga